mulier instituut

Rapport

De coördinator sport en preventie

Profiel van de Brede Regeling Combinatiefuncties

Denise Smit | Maaike Heerschop | Nina Derix | Pelle Bronkhorst

Mulier Instituut | 2026

De coördinator sport en preventie

Profiel van de Brede Regeling Combinatiefuncties

Met ondersteuning van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Mulier Instituut
Denise Smit
Maaike Heerschop
Nina Derix
Pelle Bronkhorst

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut
Utrecht, 16 november 2026
www.mulierinstituut.nl
info@mulierinstituut.nl

Disclaimer
U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding: auteur(s), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.
Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk. Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Afkortingen & Begrippen

Afkortingen

BRC	Brede Regeling Combinatiefuncties
Brede SPUK	Brede Specifieke Uitkering
CSP	Coördinator sport en preventie
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
KVLO	Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding
VSG	Vereniging Sport en Gemeenten
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Begrippen

Buurtsportcoach
Spin in het web in de wijk, zorgt voor verbinding met andere domeinen en brengt mensen aan het sporten en bewegen in de buurt.

Cultuurcoach
Legt lokaal verbindingen in de buurt en wijk, en stimuleert zo actieve cultuurparticipatie met culturele initiatieven in welzijn, jongerenwerk en/of school.

Combinatiefunctionaris onderwijs
Versterkt het sport-, beweeg- en cultuuraanbod op en rond de scholen.

Clubontwikkelaar
Dit functieprofiel bestaat uit drie verschillende functies die zich richten op het vitaliseren van sportaanbieders.

Beweegcoach
Begeleidt mensen die te weinig of niet sporten en bewegen, en creëert indien nodig nieuw aanbod voor deze groep mensen.

Coördinator sport en preventie
Zorgt voor de verbinding tussen thema's en onderdelen binnen de Brede SPUK gezondheid, sport en bewegen en sociale basis.

BRC-functionarissen
Overkoepelende term voor alle functionarissen (zes profielen) die medegefinancierd worden vanuit de BRC.

Inhoudsopgave

De coördinator sport en preventie

Samenvatting **5**

1 Inleiding **7**

1.1 Achtergrond 7

1.2 Doelstelling van dit onderzoek 9

2 Onderzoeksmethode **11**

2.1 Meerjarige interviewstudie onder CSP's 11

2.2 Vragenlijst onder CSP's 13

2.3 Focusgroepen met adviseurs lokale sport 14

3 Positie van de CSP **16**

3.1 Werkgevers van de CSP 16

3.2 Dubbele functies van de CSP 17

3.3 Verschillen tussen CSP's 18

4 Doelen **19**

4.1 Belangrijkste doelen 19

4.2 Verbinden met andere domeinen 20

4.3 Verbinden met de praktijk 20

4.4 Werken aan de doelen vanuit Sportakkoord II 22

4.5 Doelgroepen 22

5 Werkzaamheden **24**

5.1 Kernactiviteiten van de CSP 24

5.2 Achtergrond van de CSP 28

6 Opbrengsten **29**

6.1 Meerwaarde van de CSP 29

6.2 Verbinden met andere domeinen 29

6.3 Verbinden met de praktijk 32

6.4 Werken aan doelen vanuit Sportakkoord II 36

6.5 Meten van opbrengsten 37

7 Toekomst **39**

7.1 Voortzetting functie 39

7.2 Uitdagingen 40

8 Slotbeschouwing **44**

8.1 De CSP op papier en in de praktijk 44

8.2 De toekomst van de CSP 46

Bronnen **50**

Bijlage 1 – Representativiteit **52**

Bijlage 2 – Uitwerking 'ripple' binnen een tijdlijn **54**

Samenvatting

De coördinator sport en preventie

Inleiding

Dit onderzoek heeft als doel om inzicht te bieden in de doelen, werkzaamheden en opbrengsten van coördinatoren sport en preventie (CSP's). Die hebben we in kaart gebracht via gesprekken met CSP's en adviseurs lokale sport en een vragenlijst onder CSP's.

Positie van de CSP

Drie kwart van de CSP's werkt binnen de gemeente, voornamelijk binnen het domein sport en bewegen. Een kleiner deel werkt bij bijvoorbeeld een lokaal of regionaal sportbedrijf of een welzijnsorganisatie. Bijna alle CSP's vervullen een dubbele functie. Een groot deel is naast CSP ook beleidsmedewerker sport.

Doelen, werkzaamheden en opbrengsten

De CSP's werken aan doelen binnen de thema's; verbinding leggen met andere domeinen (binnen de gemeente), verbinding leggen met de praktijk en werken aan de doelen vanuit Sportakkoord II. Ze werken ieder op hun eigen manier aan die doelen, maar vervullen over het algemeen een verbindende, aanjagende, regisserende en initiërende rol.

Door partijen en domeinen met elkaar te verbinden en voortdurend met hen in gesprek te blijven, signaleren ze kansen en behoeften en vertalen ze deze naar nieuwe initiatieven en aanpakken. Zo dragen ze bij aan meer integraal werken, sterkere netwerken, een grotere onderlinge vindbaarheid van partijen en de ontwikkeling van uiteenlopende activiteiten en samenwerkingen voor verschillende doelgroepen.

Adviseurs lokale sport zien vooral meerwaarde in de CSP-functie wanneer deze binnen de gemeente duidelijk is gepositioneerd, met een afgebakend takenpakket en voldoende tijd en mandaat om de rol daadwerkelijk uit te voeren.

Toekomst

Door het wegvallen van Sportakkoord II, de overgang van het Gezond en Actief Leven Akkoord naar het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord en de herijking van de Brede Regeling Combinatiefuncties is het nog onduidelijk hoe de CSP-functie er vanaf 2027 uitziet. Wel willen veel CSP's dat de functie behouden blijft. De CSP is namelijk van meerwaarde bij het verbinden van domeinen en partijen en draagt daarmee bij aan een integrale samenwerking rondom sport, gezondheid en preventie.

mulier
instituut

Hoofdstuk 1

Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven we de achtergrond van de Brede Regeling Combinatiefuncties en het profiel coördinator sport en preventie.

1.1 Achtergrond

De Brede Regeling Combinatiefuncties 2023-2026

Sinds 2008 kunnen gemeenten, met cofinanciering van het Rijk, functionarissen inzetten die sport of cultuur combineren met ten minste één andere sector, zoals onderwijs, zorg, welzijn of het bedrijfsleven (Bronkhorst et al. 2026). In de afgelopen jaren hebben opeenvolgende landelijke regelingen dit mogelijk gemaakt.

Het doel van deze regelingen is om de inwoners van Nederland te motiveren tot deelname aan sport en cultuur. Gemeenten en het Rijk hebben afgesproken dat de Rijksbijdrage van de investering voor functionarissen 40 procent van het totaalbudget is. De overige 60 procent financieren de gemeenten zelf, eventueel samen met gemeentelijke partners.

Op dit moment is de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) 2023-2026 van kracht. Deze regeling loopt tot en met 31 december 2026 en is een addendum van Sportakkoord II[1] (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport et al., 2022). Deze regeling en dit akkoord vallen, samen met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)[2] (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport et al., 2023), onder de Brede SPUK[3] (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2023a).

In de BRC 2023-2026 staan zes functieprofielen:

- de buurtsportcoach;
- de cultuurcoach;
- de combinatiefunctionaris onderwijs;
- de clubontwikkelaar;
- de beweegcoach;
- de coördinator sport en preventie.

In dit rapport ligt de aandacht op de verdieping van het functieprofiel coördinator sport en preventie.

[1] Het Sportakkoord biedt kaders om tot concrete afspraken te komen voor verbetering van de sport in Nederland.
[2] Het GALA beschrijft hoe in 2040 een gezonde generatie opgroeit in een gezonde leefomgeving met een sterk sociaal netwerk.
[3] De Brede SPUK is een financiële regeling die voor alle gemeenten in werking is gesteld om diverse afspraken te kunnen uitvoeren. Deze afspraken zijn vastgelegd in het Sportakkoord II, het GALA en het Preventieakkoord.

Profiel coördinator sport en preventie

- **Taken**

In het functieprofiel van de coördinator sport en preventie (CSP) staat beschreven hoe deze functionaris sport en bewegen in de andere beleidsvelden en de programma's van partners binnen de gemeente integreert (Sportindebuurt, z.d.-a). Taken van de CSP zijn:

- de herijking en uitvoering van Sportakkoord II initiëren;
- het lokale netwerk van de sport verbinden aan bredere ambities op het gebied van sport, bewegen, gezondheid, preventie en sociale basis;
- een 'haal- en brengfunctie' vervullen voor sport naar het overkoepelende gesprek van de bredere ambities. Daarbij werkt de CSP samen met de adviseur lokale sport.

De CSP is de aangewezen functionaris om te zorgen voor verbinding met de doelen van het GALA. Ook zit de CSP in het kernteam van het Sportakkoord II. Verder is de CSP verantwoordelijk voor het vertalen van beleidsdoelstellingen naar concrete activiteiten en projecten, het stimuleren van samenwerking tussen relevante partners en het bewaken van de voortgang en samenhang van de uitvoering.

- **Twee versies**

Het functieprofiel van de CSP kent een versie A en een versie B:

- Versie A is voornamelijk gericht op de uitvoering en realisatie van sport- en preventiebeleid. De nadruk ligt op het vertalen van bestaande beleidsdoelstellingen naar concrete activiteiten, het ondersteunen van lokale partners en het aanjagen van initiatieven.
- Versie B is meer gericht op beleidsontwikkeling en strategische coördinatie, waarbij de nadruk ligt op het ontwikkelen van beleid, het formuleren van doelstellingen en het adviseren over de verbinding tussen sport, gezondheid en preventie.

- **Doelen**

Vanuit hun taken dragen CSP's bij aan de algemene doelstellingen van de BRC (Sportindebuurt, z.d.-b):

- meer kinderen, jongeren en volwassenen die sporten, bewegen en meedoen aan cultuur – het gaat hierbij ook om de kwetsbare groepen en mensen die achterblijven in sport-, beweeg- en cultuurdeelname;
- sterke aanbieders in sport, bewegen en cultuur waarbij kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid geregeld is;
- een sterke verbinding tussen sport, bewegen en cultuur met andere domeinen en programma's (onderwijs, gezondheid, zorg, welzijn en sociale zaken/armoede & schulden) die bijdragen aan de bovenste twee ambities.

Met name de derde BRC-doelstelling sluit aan bij het doel van de CSP.

- **Inzet**

Bij het indienen van de herijkte sportakkoorden was het voor gemeenten een voorwaarde voor subsidie om een CSP aan te stellen voor in het kernteam van het

lokale sportakkoord. Uit de evaluatie van Sportakkoord I bleek namelijk dat het hebben van een 'kartrekker' nodig was voor het uitvoeren van het lokale sportakkoord. In Sportakkoord II is de CSP dan ook de lokale kartrekker (Hoogendam et al., 2024). Alle gemeenten zouden dus een CSP moeten hebben die een aantal uur in de week deze rol vervult.

Daarnaast moesten gemeenten niet alleen sportbeleid uitvoeren, maar ook sport en bewegen sterker verbinden met bredere doelen op het gebied van gezondheid, preventie en het sociaal domein (o.a. met het GALA). Dit is een belangrijke taak van de CSP (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2023c).

Op 31 december 2025 werd er in totaal 148 fte (309 personen[4]) ingezet als coördinator sport en preventie vanuit de BRC, verdeeld over 248 gemeenten (Bronkhorst et al., 2026). Maar CSP's worden niet altijd gefinancierd vanuit de BRC. Het totale aantal fte aan CSP's zal daarom hoger liggen dan 148.

Inzet van de coördinator sport en preventie lokaal bepaald
Hoewel de BRC landelijke globale richtlijnen geeft voor de inzet van CSP's, worden de exacte keuzes voor de inzet lokaal gemaakt (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2023b). Gemeenten voeren de regie en kunnen de BRC op maat inzetten.

Zo kan de CSP in dienst zijn van de gemeente of een andere organisatie, zoals een gemeentelijk sportbedrijf of een welzijnsorganisatie (Gómez Berns et al., 2025). Daarnaast verschilt het per gemeente hoeveel uur een CSP heeft om de rol te vervullen en welke andere rollen deze daarnaast nog vervult (Gutter & Van Gorp 2024; Hoogendam et al. 2024).

1.2 Doelstelling van dit onderzoek

Om meer te weten te komen over de doelen, werkzaamheden en opbrengsten van de inzet van de BRC-functionarissen, voeren we jaarlijks verdiepend onderzoek uit. We richten ons ieder jaar op twee verschillende BRC-profielen. Zo schetsen we een (beter) beeld van de invulling van deze profielen en maken we resultaten van de BRC inzichtelijk. In dit rapport staat de coördinator sport en preventie centraal.

De hoofdvraag van dit onderzoek is:

> 'Wat zijn de doelen, werkzaamheden en opbrengsten van de coördinator sport en preventie?

[4] In werkelijkheid valt het aantal personen lager uit, omdat CSP's soms voor meerdere gemeenten werken. Wanneer een functionaris in twee gemeenten werkt, tellen we deze dus dubbel mee in het aantal personen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 gaan we in op de onderzoeksmethode. In hoofdstuk 3 beschrijven we waar CSP's werken en welke andere functies zij vervullen. De doelen en doelgroepen waaraan en waarmee CSP's werken, staan in hoofdstuk 4. Hoofdstuk 5 bevat een beschrijving van de werkzaamheden. In hoofdstuk 6 brengen we de opbrengsten van de inzet in kaart. In hoofdstuk 7 kijken we naar de toekomst van de CSP. We sluiten af met een slotbeschouwing in hoofdstuk 8.

Meer lezen?

- Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2025
  Lees meer over de inzet van BRC-functionarissen in de Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2025 (2026).
- Functieprofiel coördinator sport en preventie
  Lees meer over het functieprofiel coördinator sport en preventie.
- Rapport profiel beweegcoach
  Lees meer over de beweegcoachcoach in het rapport De beweegcoach (2026).
- Rapport profiel combinatiefunctionaris onderwijs
  Lees meer over de combinatiefunctionaris onderwijs in het rapport De combinatiefunctionaris onderwijs (2025).
- Rapport profiel cultuurcoach
  Lees meer over de cultuurcoach in het rapport De cultuurcoach (2025).
- Rapport profiel buurtsportcoach
  Lees meer over de buurtsportcoach in het rapport De buurtsportcoach (2024).
- Rapport profiel clubontwikkelaar
  Lees meer over de clubontwikkelaar in het rapport De clubontwikkelaar (2024).

Hoofdstuk 2

Onderzoeksmethode

Voor het verdiepende onderzoek naar de coördinator sport en preventie (CSP) hebben we op verschillende manieren data verzameld: via een meerjarige interviewstudie, een vragenlijst onder CSP's en focusgroepen met adviseurs lokale sport. Deze methoden lichten we hieronder toe.

2.1 Meerjarige interviewstudie onder CSP's

Deelnemers en dataverzameling

Om inzicht te krijgen in hoe CSP's hun functie invullen, hebben we tussen 2024 en 2026 CSP's uit acht gemeenten gevolgd en hen op verschillende momenten gesproken. We hebben de CSP's in 2024 geworven via een vragenlijst. De acht deelnemende CSP's hebben vooraf een toestemmingsverklaring ontvangen en ondertekend.

We spraken acht CSP's die erg actief bezig zijn met deze rol en daarom mogelijk niet representatief zijn voor alle CSP's in Nederland. Meer informatie over de representativiteit van de steekproeven in dit onderzoek staat in bijlage 1.

Inhoud

We spraken de CSP's op vier momenten (gespreksonderdelen) tijdens (groeps)interviews. Daarnaast organiseerden we twee keer een Community of Practice.

- **(Groeps)interviews met CSP's**

In tabel 2.1 presenteren we de inhoud per gespreksonderdeel. Tijdens de gesprekken pasten we de methode 'ripple effects mapping' toe (Nobles et al., 2022). Met deze methode keken we vooral waar de energie van de CSP's zat en tot welke acties en resultaten ('ripples') dit heeft geleid. Op deze manier waren de gesprekken niet alleen gericht op de uitkomsten, maar op het hele proces.

Door de 'ripples' uit te werken werd ook zichtbaar hoe samenwerkingen ontstonden en welke vervolgstappen en opbrengsten hieruit voortkwamen. En hoe deze over de tijd doorontwikkelden of veranderden. Een voorbeeld van een uitgewerkte 'ripple' staat in figuur B2.1 in bijlage 2.

Tabel 2.1
Inhoud van de gesprekken met CSP's

Gespreksonderdeel	Deelnemers	Inhoud	Data
Kennismakingsgesprek (januari-februari 2024)	Per gesprek één CSP	○ Kennismaken	Aantekeningen gemaakt; data niet gebruikt in dit rapport.
Groepsinterview 1 (oktober 2024 en januari-maart 2025)	Per gesprek één CSP en door de CSP gekozen samenwerkings-partners	○ De werkzaamheden van de CSP (welke samenwerkingen aangegaan, welke acties ingezet) ○ Resultaten van de CSP	Samen met de CSP en samenwerkingspartners een tijdlijn vormgegeven waarin samenwerkingen, acties en resultaten met elkaar verbonden werden.
Groepsinterview 2 (augustus-oktober 2025)	Per gesprek één CSP en door de CSP gekozen samenwerkings-partners	○ De top vijf van samenwerkingen, acties of resultaten waar de CSP en partners trots op zijn ○ De rol van de CSP in deze acties, samenwerkingen of resultaten ○ Voortgang van acties, samenwerkingen en resultaten uit het vorige gesprek ○ Meerwaarde van de CSP	Overzicht van de (voortgang van) acties, samenwerkingen en resultaten.
Individueel interview 3 (augustus-september 2026)	Per gesprek één CSP	○ Een terugblik op de afgelopen jaren als CSP ○ De top vijf van samenwerkingen, acties of resultaten waar de CSP trots op is ○ Duurzame samenwerkingen ○ Voortgang van acties, samenwerkingen en resultaten uit het vorige gesprek ○ De toekomst van de CSP	Overzicht van de (voortgang van) acties, samenwerkingen en resultaten. Informatie over hoe de CSP's naar hun rol kijken, over de afgelopen jaren, maar ook richting de toekomst.

- **Community of Practice**

In 2025 en 2026 organiseerden we een Community of Practice (CoP) voor de acht CSP's. Tijdens deze CoP's was er ruimte voor kennisuitwisseling tussen de CSP's en deelden we de tussentijdse resultaten. Op deze manier toetsten we de resultaten bij de CSP's. Ook haalden we tijdens de CoP informatie op over verschillende vraagstukken, zoals:

- Hoe zie jij jouw rol als CSP?
- Wat zijn belangrijke vaardigheden en kenmerken van een CSP?
- Hoe borg je jouw functie in de toekomst?

Analyse

Met Miro en Excel hebben we de data georganiseerd en geanalyseerd. Twee onderzoekers hebben de thematische analyse uitgevoerd. Daarbij keken we specifiek naar samenwerkingen, acties en resultaten over de tijd. Op deze manier kregen we een beeld van de werkzaamheden en opbrengsten van de CSP's.

2.2 Vragenlijst onder CSP's

Deelnemers en dataverzameling

In aanvulling op de gesprekken met de acht CSP's hebben we op twee manieren een vragenlijst verspreid onder alle CSP's in Nederland:

- Via de Monitor Sportakkoord: we integreerden de CSP-vragenlijst in de monitoringsvragenlijst voor Sportakkoord II (SAII) en verstuurden hem zo naar SAII-contactpersonen die bekend zijn bij de VSG. Contactpersonen die ook CSP waren, vulden zowel het SAII- als het CSP-deel in, anderen alleen het SAII-deel.
- Als losse vragenlijst: in gemeenten waar de SAII-contactpersoon geen CSP was, verstuurden we de CSP-vragenlijst afzonderlijk naar de bij de VSG bekende CSP van deze gemeente.

De vragenlijst stond uit tussen 23 april en 1 juli 2026. Van de 342 gemeenten vulden er 206 (60%) de vragenlijst in.

40 procent van de CSP's die de vragenlijst invulden, wordt gefinancierd via de BRC. Meer dan de helft van de CSP's (57%) geeft aan niet vanuit de BRC gefinancierd te worden. 3 procent weet dit niet.

We hebben alle CSP's die de vragenlijst invulden, meegenomen in het onderzoek. Ook als zij niet gefinancierd worden vanuit de BRC. Mogelijk weten niet alle CSP's precies vanuit welke middelen zij betaald worden, wat kan betekenen dat de groep CSP's die gefinancierd wordt vanuit de BRC in werkelijkheid groter is.

Inhoud

De vragenlijst bestond uit achttien vragen over:

- de inzet van de CSP;
- de doelen van CSP's;
- de samenwerkingen die CSP's aangaan;

- de manier waarop CSP's projecten initiëren en focus bepalen;
- de toekomst van de CSP.

De informatie die we ophaalden tijdens de interviewstudie onder CSP's, diende als input voor de vragenlijst.

Analyse
We analyseerden de resultaten via beschrijvende statistieken, waarbij we uitsplitsingen maakten naar gemeentegrootte. Alleen volledig ingevulde vragenlijsten namen we mee in de analyse.

In enkele gemeenten is de vragenlijst meerdere keren ingevuld. Deze gemeenten hebben we niet meegenomen in de analyse, omdat niet duidelijk is welke vragenlijst de situatie in de gemeente het best weergeeft.

Uiteindelijk hebben we 206 respondenten meegenomen in de analyse (171 vanuit de Monitor Sportakkoord en 35 via de losse vragenlijst).

2.3 Focusgroepen met adviseurs lokale sport

Deelnemers en dataverzameling
Om een nog completer beeld te krijgen van de werkzaamheden en meerwaarde van CSP's, interviewden we ook adviseurs lokale sport (verder aangeduid als adviseurs). In de profielomschrijving van de CSP wordt de samenwerking tussen beide functies benoemd. Adviseurs hebben zicht op de werkzaamheden van CSP's in verschillende gemeenten en kunnen daardoor waardevolle inzichten bieden.

We hebben een oproep voor deelname aan dit onderzoek verspreid onder de complete groep van 21 adviseurs. In juni 2026 hebben we twee focusgroepen gehouden met in totaal vijf adviseurs. Daarnaast hebben we nog twee adviseurs apart gesproken die niet beschikbaar waren tijdens de focusgroepen. De adviseurs vulden voorafgaand aan de focusgroep een toestemmingsformulier in.

Inhoud
Tijdens de focusgroepen hebben we het volgende besproken:
- de werkzaamheden van de CSP's volgens adviseurs;
- de resultaten en meerwaarde van de CSP's volgens adviseurs;
- de verschillen tussen CSP's uit verschillende gemeenten volgens adviseurs;
- de toekomst van de CSP's volgens adviseurs.

Analyse
We hebben de focusgroepen opgenomen met een audiorecorder en vervolgens getranscribeerd. De namen van deelnemers en gemeenten verwijderden we bij het uitwerken.

We codeerden de gesprekken in Excel, waarvoor we een globale codeboom op basis van de gespreksleidraad opstelden. We codeerden vanuit deze codeboom

(deductief), maar voegden ook nieuwe codes toe vanuit de data (inductief). Een van de onderzoekers codeerde de focusgroepen en besprak dit met een van de andere onderzoekers om tot overeenstemming in de codering te komen. Na het coderen volgde de thematische analyse.

Hoofdstuk 3

Positie van de CSP

In dit hoofdstuk beschrijven we het werkverband van de CSP, of er meer CSP's binnen één gemeente zijn en welke functie(s) CSP's nog meer vervullen. Deze data hebben we verzameld via de vragenlijst en aangevuld met informatie uit gesprekken met de adviseurs lokale sport.

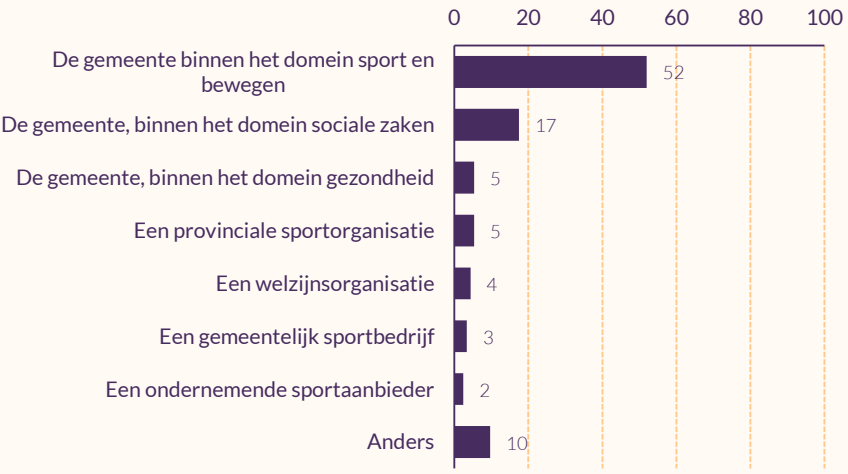
3.1 Werkgevers van de CSP

Organisatie

Uit de vragenlijst blijkt dat drie kwart van de CSP's in dienst is van de gemeente, voornamelijk binnen het domein sport en bewegen (figuur 3.1). We zien hierin verschillen tussen grote en kleine gemeenten: bij grote gemeenten werkt 82 procent van de CSP's binnen het domein sport en bewegen, ten opzichte van 48 procent bij kleine en middelgrote gemeenten (niet in figuur).

Een andere werkgever ('anders' in figuur 3.1) is bijvoorbeeld een uitvoerende stichting van het sportakkoord. Daarnaast geven verschillende CSP's aan te werken binnen meerdere domeinen van de gemeente.

Figuur 3.1
Werkgevers van de CSP
(in procenten, n=206)

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst CSP's, voorjaar 2026.

Andere CSP's binnen de gemeente

20 procent van de CSP's geeft aan dat er nog een andere CSP actief is binnen de gemeente (niet in figuur). We zien vaak een combinatie van één CSP vanuit het beleid en één CSP in de praktijk.

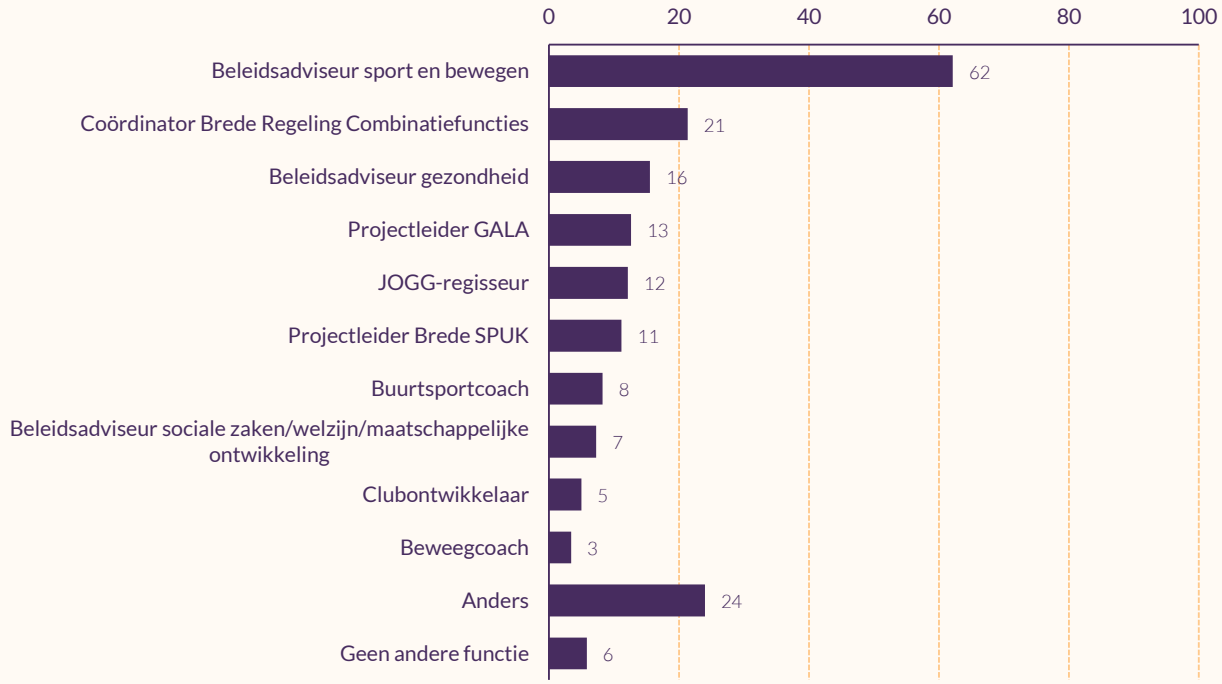
In de meeste gevallen werkt één CSP binnen de gemeente vanuit het domein sport en bewegen (beleid) en de andere bij een gemeentelijk of provinciaal sportbedrijf (praktijk). Maar ook een combinatie tussen een welzijnsorganisatie (praktijk) en het gemeentelijke domein sport en bewegen of het sociale domein (beleid) komt voor.

3.2 Dubbele functies van de CSP

Bijna alle CSP's vervullen naast hun CSP-rol ook een andere functie (94%, figuur 3.2). Meer dan de helft van hen is naast CSP ook beleidsadviseur sport en bewegen (62%). Ruim een derde combineert de functie van CSP met een andere rol binnen de BRC (coördinator: 21%; buurtsportcoach: 8%; clubontwikkelaar[5]: 5%; beweegcoach: 3%).

Andere dubbele functies van CSP's zijn coördinator of manager rondom sport, bewegen, leefstijl en het sportakkoord. Ook coördinator van een van de ketenaanpakken, zoals valpreventie of de gecombineerde leefstijlinterventie (GLI), noemen meerdere CSP's vaker als andere functie naast CSP. Overige domeinen waar CSP's als beleidsmedewerker actief zijn, zijn onder andere inburgering, mantelzorg en onderwijs.

Figuur 3.2
Andere functies van CSP's
(in procenten, n=206, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst CSP's, voorjaar 2026.

[5] Overkoepelende term voor verenigingsmanager, clubkadercoach en sportparkmanager.

3.3 Verschillen tussen CSP's

De adviseurs lokale sport zien duidelijke verschillen tussen gemeenten in de positie van de CSP's. Dit wijten ze onder andere aan de werkgever van de CSP en de mate waarin de gemeente de rol heeft ingevuld. Dit bepaalt volgens adviseurs mede hoeveel invloed de CSP heeft op beleid en samenwerking met gemeentelijke domeinen of praktijkpartners.

De gemeentegrootte speelt een rol in de verschillen die adviseurs tussen CSP's zien. Zo benoemen ze dat in grotere gemeenten vaker specifieke uren voor de CSP beschikbaar zijn en dat de functie daar in sommige gevallen als fulltime functie is ingericht.

In kleinere gemeenten worden werkzaamheden vaker gecombineerd met meerdere andere taken. Dit kan voor- en nadelen hebben. Zo is het makkelijker om domeinen te verbinden wanneer iemand binnen meerdere domeinen actief is. Tegelijkertijd kan het ervoor zorgen dat er geen ruimte overblijft om de CSP-taken te vervullen. Terwijl de specifieke CSP taken, zoals structurele aandacht voor verbinden, juist van belang zijn volgens de adviseurs.

Daarnaast noemen adviseurs personele stabiliteit, een heldere opdracht en voldoende financiële middelen als belangrijke voorwaarden om de rol van CSP goed in te kunnen vullen. Gemeenten met veel wisselingen van beleidsmedewerkers of onduidelijkheid over de verantwoordelijkheid voor de CSP kennen vaker een minder uitgewerkte invulling van de functie.

Hoofdstuk 4

Doelen

In dit hoofdstuk beschrijven we de doelen waaraan de CSP's werken en op welke doelgroepen zij zich richten. Deze data hebben we verzameld via de gesprekken met CSP's en de vragenlijst.

4.1 Belangrijkste doelen

Taakgebieden en thema's

In de functiebeschrijving van de CSP (zie hoofdstuk 1) komen drie belangrijke taakgebieden naar voren:

- de herijking en uitvoering van Sportakkoord II initiëren;
- het lokale netwerk van de sport verbinden aan bredere ambities op het gebied van sport, bewegen, gezondheid, preventie en sociale basis;
- een 'haal- en brengfunctie' vervullen voor sport naar het overkoepelende gesprek van de bredere ambities (in samenwerking met de adviseur lokale sport).

Uit de gesprekken met CSP's komen drie thema's naar voren waar zij aan werken:

- verbinden met andere domeinen;
- verbinden met de praktijk;
- werken aan de doelen vanuit SAII (Smit & Heerschop 2025).

Deze thema's komen overeen met de functieomschrijving van de CSP. In de eerste twee thema's komen taakgebied twee en drie uit het functieprofiel terug en in thema drie komt taakgebied één terug. We hebben de CSP's gevraagd om binnen ieder thema (indien van toepassing) hun doelen te benoemen.

Bestede tijd

We vroegen de CSP's in de vragenlijst hun doelen te rangschikken op basis van de hoeveelheid tijd die zij eraan besteden. De meeste CSP's geven aan dat ze de meeste tijd besteden aan de doelen binnen het thema *verbinden met andere domeinen*. Dit sluit aan bij het feit dat veel CSP's bij de gemeente werken en een belangrijke rol hebben in het verbinden van sport en bewegen met beleidsterreinen zoals gezondheid, het sociaal domein en het fysieke domein.

Daarna besteden de meeste CSP's de meeste tijd aan doelen binnen het thema *verbinden met de praktijk*. Minder CSP's besteden het grootste deel van hun tijd aan de doelen vanuit SAII.

4.2 Verbinden met andere domeinen

Rol

Uit de gesprekken met de CSP's blijkt dat de CSP een belangrijke verbindende rol heeft tussen sport en andere domeinen zoals gezondheid, preventie en sociaal welzijn. Daarbij gebruiken de CSP's vaak het GALA[6] als basis of aanleiding. De GALA-coördinator binnen een gemeente is vaak lid van de kerngroep van het sportakkoord.

Soms hebben CSP's verschillende domeinen in hun portefeuille, waardoor ze die makkelijk kunnen verbinden. Zo vertelt één CSP:

> ***I: 'Als ik het me goed herinner ben jij beleidsmedewerker sport en gezondheid, maar ook GALA-coördinator.'***
>
> ***CSP: 'Ja, ja. Sportakkoord ook, en JOGG bijvoorbeeld, hè. Heb ik ook in mijn portefeuille zitten. Dus het is een hele brede portefeuille waar één en ander echt in samenkomt, hè? De BRC-regeling zit erin.'***

Doelen

In de vragenlijst hebben CSP's doelen geformuleerd binnen het thema verbinden met andere domeinen. 64 procent van de CSP's heeft doelen op dit thema. Doelen die een groter aantal CSP's benoemt, zijn:

- samenwerken of afstemmen met specifieke domeinen binnen de gemeente, waarbij CSP's met name gezondheid, het sociaal domein en het fysieke domein noemen;
- meer integraal werken, bijvoorbeeld sporten en bewegen sterker verbinden met de visie van het sociaal domein, of dat sporten en bewegen onderdeel maken van de preventieaanpak;
- de gezondheid van inwoners bevorderen;
- bewegen stimuleren;
- een beweegvriendelijke of gezonde leefomgeving creëren.

Deze doelstellingen sluiten niet alleen aan bij de kerntaken van de CSP, maar ook bij de ambities van het GALA, waarin integraal samenwerken en het bevorderen van een gezonde leefstijl centraal staan. Opvallend is dat slechts een beperkt aantal CSP's uit de vragenlijst deze aansluiting met het GALA expliciet benoemt als doel.

4.3 Verbinden met de praktijk

Rol

Het tweede thema dat in de gesprekken naar voren komt, is verbinden met de praktijk. De CSP vormt de schakel tussen het gemeentelijke beleid en de praktische uitvoering ervan. Zo betrekken ze bijvoorbeeld inwoners bij vraagstukken in de wijk.

[6] Een akkoord tussen de overheid, gemeenten en zorg- en welzijnspartijen om samen te werken aan een gezonde samenleving. Onder andere gericht op het bevorderen van gezondheid en een gezonde leefstijl, het verkleinen van gezondheidsverschillen en het versterken van preventie.

En ze werken samen met het onderwijs, bijvoorbeeld via sportlessen op school, door in te zetten op het aannemen van vakleerkrachten of door de motorische ontwikkeling bij kinderen bij te houden.
Hoe dicht de CSP bij de praktijk staat, verschilt per gemeente en hangt ook af van waar de CSP zelf in dienst is. Wanneer een CSP in dienst is bij een welzijns- of sportorganisatie, staat deze doorgaans dichter bij de dagelijkse praktijk. Vanuit deze functie heeft de CSP directer contact met de doelgroep en andere betrokkenen en is deze vaker aanwezig op locaties waar activiteiten plaatsvinden.

'Alle scholen hebben een vakleerkrachtbewegingsonderwijs nu. Eerst hielp ik zelf nog op scholen mee, maar nu kan de vakleerkracht dat zelf.' – CSP

Doelen

Iets meer dan de helft van de CSP's noemt in de vragenlijst doelen binnen het thema verbinden met de praktijk (56%). Doelen van CSP's binnen dit thema zijn:

- lokale netwerken versterken en de samenwerking tussen sport, zorg, welzijn, onderwijs en andere maatschappelijke partners stimuleren, met nadruk op het opzetten, onderhouden en coördineren van duurzame samenwerkingsstructuren in plaats van op losse projecten;
- zowel de eerstelijns- als tweedelijnszorg bij deze samenwerking betrekken, waaronder huisartsen, ziekenhuizen en andere zorgaanbieders;
- samenwerking met de uitvoeringsorganisatie van de BRC bevorderen;
- gezondheidsbevordering van inwoners door programma's en interventies te ondersteunen (die soms specifiek gericht zijn op bewegen en soms op gezondheid en vitaliteit): voor een deel doen ze dit vanuit hun rol als kartrekker van verschillende akkoorden, zoals lokaal sport- en preventiebeleid;
- samenwerking tussen en met sportaanbieders: dit sluit ook aan bij de opgave vitale sportaanbieders van Sportakkoord II;
- sportaanbieders ondersteunen: hierbij noemen CSP's niet altijd een specifiek onderwerp waarop ze de aanbieders willen ondersteunen. Als ze dit wel verder toelichten, noemen ze het stimuleren van inclusiever of passender aanbod bij sportaanbieders. Zo zegt één CSP:

'Vitale sport- en beweegaanbieders, om voor iedere Nederlander een passend, bereikbaar en toegankelijk sport- en beweegaanbod te hebben.' – CSP (vragenlijst)

4.4 Werken aan de doelen vanuit Sportakkoord II

Rol

De CSP heeft een belangrijke rol bij de herijking van SAII. SAII kent zogenaamde 'opgaven' die op verschillende thema's ingaan. In totaal kent SAII zes opgaven.[7] CSP's houden zich niet met al deze opgaven actief bezig. De drie opgaven waar de CSP's die wij spraken in hun werk het meest op inzetten, zijn:

- sociaal veilige sport: zorgen voor een sportomgeving waarin iedereen veilig en met plezier kan sporten, zonder grensoverschrijdend gedrag;
- vitale sportaanbieders: zorgen voor sterke, toekomstbestendige sportaanbieders die voldoende capaciteit en deskundigheid hebben om sport en bewegen aan te bieden;
- inclusie & diversiteit: zorgen dat iedereen, ongeacht achtergrond, beperking, financiële situatie of andere persoonlijke kenmerken, gelijke kansen heeeft om deel te nemen aan sport en bewegen.

Doelen

Niet elke CSP spreekt duidelijke doelen rondom SAII uit, en de CSP's besteden over het algemeen niet het grootste deel van hun tijd aan de opgaven vanuit SAII. Toch zijn er bij alle acht de CSP's die we spraken duidelijke raakvlakken met SAII. Maar het verschilt in welke mate het (lokale) sportakkoord richting geeft aan hun werk. Waar de opgaven uit SAII voor sommige CSP's duidelijk leidend zijn, en dus een doel op zich, spelen deze bij anderen meer op de achtergrond een rol.

Een vergelijkbaar beeld zien we terug in de vragenlijst. Zes op de tien CSP's hebben doelen op het thema 'verbinden met Sportakkoord II' (60%). In hun doelen sluiten zij aan bij de verschillende doelen uit SAII. Daarbij noemen ze vooral de inhoudelijke thema's uit het akkoord als richtinggevend voor hun werkzaamheden.

Van de verschillende opgaven noemen CSP's sociaal veilige sport het vaakst. CSP's zetten zich in om een sociaal veilige sportomgeving te creëren. Ook de opgave vitale aanbieders komt vaak terug binnen dit thema. Daarnaast noemen veel CSP's doelen die aansluiten bij inclusie en diversiteit. Ze richten zich onder andere op het versterken van de kwaliteit en toekomstbestendigheid van sportaanbieders en beweegaanbod voor verschillende doelgroepen.

4.5 Doelgroepen

In tegenstelling tot sommige andere BRC-functionarissen richt de CSP zich niet op een specifieke doelgroep, maar op de verbinding tussen sport, bewegen, gezondheid en preventie in brede zin. Dit blijkt ook uit de data van de Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2025: in de meerderheid van de gemeenten wordt de CSP ingezet voor alle inwoners (67%) en niet voor een specifieke leeftijdsgroep (63%). De inzet is verspreid over verschillende leeftijden, waarbij het jonge kind (0-4 jaar) relatief weinig aandacht krijgt (Bronkhorst et al., 2026).

[7] De andere drie thema's van SAII twee zijn: Vaardig in bewegen, Ruimte voor sport en bewegen en Maatschappelijke waarde van topsport.

In de gesprekken met de CSP's komt dit beeld ook terug. De meesten van hen zetten zich in voor alle inwoners, maar als zij wel gerichte inzet op doelgroepen uitspreken, is dat het vaakst voor de jeugd, ouderen of mensen met een beperking. Zo zetten CSP's zich bijvoorbeeld in voor het opzetten van het valpreventieprogramma (ouderen), helpen ze bij het implementeren van de MQ-scan op scholen (jeugd) en werken ze samen met Uniek Sporten om het sportaanbod voor mensen met een beperking te versterken (mensen met een beperking).

Hoofdstuk 5

Werkzaamheden

In dit hoofdstuk beschrijven we verschillende typen CSP's en hun werkzaamheden. Deze data hebben we verzameld via de gesprekken met de CSP's en de vragenlijst, en aangevuld met informatie uit de gesprekken met de adviseurs lokale sport.

5.1 Kernactiviteiten van de CSP

Vier kernactiviteiten

Vanuit de functieomschrijving van de CSP kunnen we de werkzaamheden samenvatten in vier kernactiviteiten:

- verbinden – partijen en domeinen bij elkaar brengen en samenwerking stimuleren;
- aanjagen – initiatieven en acties op gang brengen en partijen in beweging krijgen;
- regisseren – richting geven aan samenwerking, prioriteiten stellen en de uitvoering coördineren;
- initiëren – nieuwe aanpakken, projecten en beleidsontwikkelingen signaleren en in gang zetten.

Invulling verschilt

De invulling van de CSP-functie verschilt in de praktijk per gemeente. Hoewel het landelijke functieprofiel de doelen en werkzaamheden van de CSP beschrijft, geven CSP's lokaal op verschillende manieren invulling aan hun rol. Uit de gesprekken met de CSP's blijkt dat zij verschillen in de manier waarop ze prioriteiten bepalen en betrokken zijn bij de uitvoering van activiteiten. De antwoorden van de CSP's in de vragenlijst laten ditzelfde beeld zien.

Sommige CSP's werken vooral vanuit vooraf bepaalde beleidsdoelen en laten de uitvoering grotendeels over aan samenwerkingspartners. Andere CSP's bepalen hun focus sterker aan de hand van signalen en behoeften uit de praktijk en blijven zelf actief betrokken bij de uitvoering. Deze verschillen laten zien dat de kernactiviteiten verbinden, aanjagen, regisseren en initiëren op verschillende manieren vorm kunnen krijgen.

We beschrijven hieronder de werkzaamheden van de CSP's op basis van de gesprekken die we met hen voerden aan de hand van deze vier kernactiviteiten.

Verbinden – partijen en domeinen bij elkaar brengen en samenwerking stimuleren

Een belangrijke rol van de CSP is het verbinden van verschillende domeinen binnen de gemeente. Door aan te sluiten bij overleggen binnen verschillende domeinen van de gemeente legt de CSP verbindingen tussen bijvoorbeeld sport en gezondheid,

het sociaal domein en het fysieke domein. Welke verbindingen ze leggen, hangt mede samen met de functie en positie van de CSP binnen de organisatie.

Daarnaast onderhouden CSP's contact met partijen in de praktijk, zoals sportaanbieders, welzijnsorganisaties, zorgorganisaties en scholen. Vanuit hun brede netwerk kunnen zij partijen met elkaar in contact brengen en samenwerking stimuleren. Bijvoorbeeld door organisaties direct aan elkaar te koppelen of door bijeenkomsten te organiseren waar verschillende partijen elkaar ontmoeten. Ook organiseren CSP's bijeenkomsten gericht op ontmoeting, samenwerking en kennisdeling, zoals kaderdagen, sportcafés en trainingen voor vertrouwenscontactpersonen.

Het onderhouden van het netwerk vraagt veel tijd en aandacht. CSP's investeren in relaties en stimuleren eigenaarschap door verantwoordelijkheden bij betrokken partijen te beleggen. Zo kan de samenwerking zelfstandig worden voortgezet. De achtergrond en expertise van de CSP spelen daarbij een rol: kennis van het ene domein kan helpen bij het leggen van verbindingen, maar tegelijkertijd de aansluiting bij andere domeinen bemoeilijken door verschillen in werkwijzen en taal.

De CSP vervult daarnaast een verbindende rol tussen beleid en praktijk. Zo wordt kennis gedeeld over gemeentelijke ontwikkelingen en wordt informatie uit de praktijk meegenomen in beleidsontwikkeling. De CSP is de aanjager van SAII en zoekt verbinding met het GALA. Zo organiseren CSP's bijeenkomsten met partijen uit verschillende domeinen om richting te geven aan de gemeentelijke plannen die in beide akkoorden naar voren komen. Volgens zowel CSP's als de adviseurs lokale sport helpt het wanneer een CSP kennis heeft van meerdere domeinen, bijvoorbeeld zowel sport als zorg.

Hoewel het functieprofiel van de CSP samenwerking met de adviseur lokale sport beschrijft, geven adviseurs aan dat hiervan in de praktijk meestal beperkt sprake is. Contact vindt vooral plaats op aanvraag van de CSP en heeft vaak een adviserend karakter. Structureel contact komt voor, maar de frequentie is meestal laag.

> ***'Samenwerking vind ik wel een heel groot woord, ja. Ik denk dat het meer een adviserende rol is, de sparringrol of zo.' – Adviseur lokale sport***

Aanjagen – initiatieven en acties op gang brengen en partijen in beweging krijgen

CSP's hebben een belangrijke rol bij het aanjagen van initiatieven op het gebied van sport, bewegen en preventie. Ze signaleren waar kansen liggen, brengen partijen bij elkaar en stimuleren hen om samen tot actie over te gaan.

De manier waarop dit gebeurt verschilt. Een CSP kan vanuit een beleidsmatige rol de randvoorwaarden creëren waarbinnen anderen aan de slag gaan. Zo kunnen vanuit het GALA, het lokale/landelijke sportakkoord of de Brede SPUK uitvoerende

professionals worden ingezet om nieuwe initiatieven op te starten. De CSP bewaakt daarbij dat de uitvoering aansluit bij de gemeentelijke doelstellingen. Zodra een aanpak goed loopt, kan de uitvoering worden overgedragen aan betrokken partijen. Zo startte de CSP in een gemeente de ketenaanpak valpreventie op; twee jaar later draaide deze aanpak zelfstandig en was er een aparte valpreventiecoördinator.

Andere CSP's zijn zelf actief betrokken bij het op gang brengen en verder ontwikkelen van initiatieven. Zij werken bijvoorbeeld samen met praktijkpartners aan de opzet van een ketenaanpak, vergroten vervolgens de bekendheid ervan en stimuleren de uitbreiding van het aanbod en het netwerk. Daarnaast stimuleren ze activiteiten rondom thema's als sociaal veilige sport door campagnes, bijeenkomsten en trainingen te organiseren. Zo is in een gemeente een grote campagne opgezet rond sociale veiligheid. Daarover zegt de CSP:

> ***'Ja, de campagne [campagnenaam] over sociale veiligheid is een groot succes. Intern bij de gemeente en extern bij sportclubs wordt het thema sociale veiligheid daardoor echt gedragen.' - CSP***

Ook het beschikbaar stellen of benutten van financiële middelen kan onderdeel zijn van deze aanjaagfunctie. CSP's verstrekken bijvoorbeeld subsidies voor lokale initiatieven of ondersteunen partijen bij het benutten van beschikbare middelen.

Regisseren – richting geven aan samenwerking, prioriteiten stellen en de uitvoering coördineren

CSP's geven richting aan de gezamenlijke inzet van partijen. Ze helpen om prioriteiten te bepalen en zorgen ervoor dat activiteiten aansluiten bij de bredere gemeentelijke doelstellingen. Bijvoorbeeld bij de uitwerking van thema's binnen het GALA, JOGG en andere gemeentelijke programma's.

Aanvullend coördineren CSP's in verschillende gemeenten de uitvoering van het lokale sportakkoord. Bij nagenoeg alle CSP's speelt SAII een rol in hun werkzaamheden. Daarover zegt een CSP:

> ***'Want er zijn veel dingen vanuit het sportakkoord opgezet. Dan noem ik aantal dingen. Bijvoorbeeld de verenigingsondersteuning in samenwerking met [andere gemeente], Uniek Sporten en Bewegen op Recept.' - CSP***

Bij sommige CSP's ligt de focus meer op verbinding zoeken met bijvoorbeeld het GALA. De CSP's stellen vaak een divers kernteam samen en breiden dit uit wanneer dat nodig is.

Het kernteam van het sportakkoord speelt een belangrijke rol. De CSP is hiervan lid of voorzitter en werkt samen met vertegenwoordigers uit verschillende sectoren. Bij nagenoeg alle CSP's die wij spraken, maakt in ieder geval een vertegenwoordiger

uit het gezondheidsdomein deel uit van het kernteam. Daarnaast zijn onder andere scholen, sportverenigingen en het sociaal domein vertegenwoordigd. Dit kernteam bespreekt prioriteiten en bepaalt op welke thema's en acties ze inzetten. Ook draagvlak creëren binnen de gemeente voor nieuwe initiatieven en de meerwaarde daarvan blijven agenderen behoort tot deze regierol.

Bij een meer beleidsmatige invulling van deze rol stelt de CSP samen met het kernteam duidelijke kaders en prioriteiten. Zo kunnen ze bepalen op welke thema's vanuit het lokale sportakkoord of het GALA de focus ligt. Deze focus vormt vervolgens het kader voor bijvoorbeeld subsidieaanvragen en activiteiten. Initiatieven die buiten de gekozen prioriteiten vallen, worden dan niet of minder ondersteund. Andere CSP's zijn flexibeler in hun aanpak en bepalen de prioriteiten op basis van signalen uit de praktijk, bijvoorbeeld door hun contacten met een dorpsraad of sportplatform.

Bij een meer uitvoeringsgerichte invulling van de rol blijft de CSP ook betrokken bij de uitvoering. De CSP stemt taken af tussen betrokken partijen, bewaakt de aansluiting met gemeentelijk beleid en zorgt dat kansen binnen verschillende domeinen worden benut.

Initiëren – nieuwe aanpakken, projecten en beleidsontwikkelingen signaleren en in gang zetten

CSP's signaleren ontwikkelingen en behoeften binnen de gemeente en vertalen deze naar nieuwe aanpakken, projecten of beleidsontwikkelingen. Ze halen hiervoor informatie op bij inwoners, sportaanbieders en andere organisaties en verbinden deze signalen aan ontwikkelingen en ambities binnen de gemeente.

Het verschilt in hoeverre de CSP zich laat leiden door beleid of door signalen uit de praktijk. Sommige CSP's werken vanuit een duidelijke gemeentelijke focus. Binnen de vastgestelde beleidskaders bepalen zij samen met het kernteam welke thema's prioriteit krijgen en welke acties worden ontwikkeld. De behoeften van partijen in de praktijk gebruiken ze vervolgens om de invulling van deze acties hier goed bij aan te laten sluiten.

Andere CSP's kijken juist breder naar wat er binnen de gemeente speelt en bepalen hun focus mede op basis van vragen en behoeften van inwoners en organisaties. Zij ondersteunen bijvoorbeeld initiatieven vanuit wijken of ontwikkelen activiteiten naar aanleiding van signalen uit het netwerk. Beleid vormt daarbij een belangrijk kader, maar is niet de enige bron voor het bepalen van de inzet.

Ook het ontwikkelen of herijken van beleidsstukken kan onderdeel zijn van deze rol. CSP's dragen bijvoorbeeld bij aan lokale sportakkoorden en aan bredere beleidsstukken waarin sport, gezondheid en het sociaal domein met elkaar worden verbonden. De combinatie van verschillende functies, zoals beleidsmedewerker sport en gezondheid of JOGG- en GALA-coördinator, kan daarbij helpen om nieuwe ontwikkelingen vanuit verschillende domeinen met elkaar te verbinden.

Tijdens de laatste gesprekken kwam naar voren dat de CSP's momenteel bezig zijn met de overgang van het GALA naar het AZWA (Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord), waarin sport en bewegen minder op zichzelf staat en meer wordt gezien als onderdeel van preventie, gezondheid en participatie (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2025). Een aantal CSP's geeft aan dat ze huiverig zijn voor hoe zich dit gaat vertalen in de praktische uitvoering als het om sport en bewegen gaat.

5.2 Achtergrond van de CSP

De achtergrond van de CSP blijkt een belangrijke rol te spelen bij het verbinden van partijen en domeinen. Uit de gesprekken blijkt dat het soms een uitdaging is, omdat binnen andere domeinen, zowel in de gemeente als in de praktijk, een 'andere taal' wordt gesproken.

Nagenoeg alle CSP's hebben een achtergrond in de sport. Voor hen kan het lastiger zijn om een samenwerking op te zetten met partijen in de zorg, of met het sociaal domein. Omgekeerd kan het voor een CSP met een achtergrond in het sociaal domein juist eenvoudiger zijn om daar de verbinding mee te leggen, terwijl contact met sportaanbieders dan uitdagender kan zijn. Dit beaamt een CSP met een achtergrond in het sociaal domein:

> ***'Dus ja, je werkt met het gereedschap wat in je eigen rugzak zit en voor mij is het is het richting sociaal domein makkelijker en richting zorg makkelijker en misschien onderwijs. Maar ik denk dat voor sommige collega's richting verenigingen of ondernemers in de sport makkelijker is, omdat zij daarin veel meer in hun rugzak hebben.' - CSP***

Hoofdstuk 6

Opbrengsten

In dit hoofdstuk beschrijven we de meerwaarde van de CSP en de opbrengsten die zij hebben geboekt met hun werkzaamheden. We beschrijven deze aan de hand van de doelen die in hoofdstuk 4 aan bod kwamen. De data hiervoor komt uit de gesprekken met CSP's, de vragenlijst en de gesprekken met de adviseurs.

6.1 Meerwaarde van de CSP

In de gesprekken vroegen we de CSP's de meerwaarde van hun rol in één zin uit te leggen. Tijdens een Community of Practice vroegen we ze vervolgens welke van deze zinnen de meerwaarde volgens hen het best weergeeft. Hier kwamen drie zinnen uit:

> ***'Structurele aandacht voor de koppelingen en kansen tussen sport en sociaal domein'***

> ***'Gepassioneerde verbinder tussen, heel breed, verenigingen, [organisatievorm] en de gemeente, met als doel zoveel mogelijk mensen in beweging te krijgen'***

> ***'Spin in het web, van bewegen tot zorg, tot preventie, daar zit het hem in, contacten leggen, dingen aan elkaar knopen'***

Volgens CSP's draagt de functie eraan bij dat er bewuster wordt gezocht naar verbindingen tussen sport, gezondheid en andere sectoren of beleidsterreinen, zowel binnen als buiten de gemeente. Door actief partijen bij elkaar te brengen, kansen onder de aandacht te brengen, samenwerkingen te stimuleren en nieuw aanbod te organiseren werken zij aan de bredere ambities van de BRC (zie inleiding). Zo is de CSP volgens hen van meerwaarde binnen een gemeente.

Een van de CSP's, die zowel sport als gezondheid in de portefeuille heeft, benoemt dat de meerwaarde van de CSP bij het creëren van een integrale samenwerking met name geldt in gemeenten waar de samenwerking tussen sport en gezondheid nog niet vanzelfsprekend is.

6.2 Verbinden met andere domeinen

Duurzame samenwerkingen

Veel van de werkzaamheden van de CSP's zijn gericht op samenwerken. Opgezette, duurzame samenwerkingen zijn daarom belangrijke opbrengsten van het werk van een CSP. Met duurzame samenwerkingen bedoelen wij samenwerkingen waarbij

samen wordt gewerkt aan het opzetten van projecten en het behalen van resultaten. Kortdurende en onregelmatige contacten vallen hier dus niet onder.

Uit de gesprekken met CSP's blijkt dat er duurzame, domeinoverstijgende samenwerkingen zijn opgebouwd binnen de gemeente. Bijvoorbeeld met het sociaal domein, het fysieke domein, sport en gezondheid. CSP's benoemen dit als een opbrengst waar ze trots op zijn. Zo zegt één CSP:

> ***'Ja, en de link naar de andere domeinen, maar ook [samenwerkingen] binnen het sociaal domein die zijn ontstaan. Daar ben ik altijd trots op.' - CSP***

Ook uit de vragenlijst blijkt dat deze domeinoverstijgende samenwerking een belangrijke opbrengst is. Meer dan de helft van de CSP's (56%, niet in figuur) geeft aan een duurzame samenwerking te hebben met één of meerdere andere domeinen binnen de gemeente. Het sociaal domein noemen ze daarbij het vaakst, gevolgd door het fysieke domein en gezondheid.

In gemeenten waar hiervan nog geen sprake is, is de samenwerking vaak nog in ontwikkeling of is de CSP-functie relatief nieuw. Er zijn dan doorgaans al wel contacten tussen domeinen, maar deze hebben nog niet het karakter van een duurzame samenwerking.

Opbrengsten van CSP's

De CSP's benoemen tijdens de gesprekken concrete opbrengsten die voortkomen uit de samenwerking met andere domeinen. Dit zijn onder andere ruimtelijke projecten waarbij de CSP heeft meegedacht vanuit sport, bewegen en gezondheid. Zo zijn er beweegtuinen en speeltuinen gerealiseerd. Deze plekken nodigen uit tot spelen en bewegen. Tegelijkertijd bieden deze plekken mogelijkheden voor sociaal contact om eenzaamheid tegen te gaan.

> ***'Nou, daar ontstaan nu hele mooie buitenlocaties, hè? [...] Die echt in samenwerking zijn ontstaan, hè? Dus, waarbij echt verschillende partners zijn betrokken, maar ook intern een hele nauwe samenwerking is tussen fysiek en sociaal domein.' - CSP***

Veel CSP's werken, in samenwerking met verschillende gemeentelijke domeinen, aan de GALA-thema's en zorgen ervoor dat sport en bewegen daar goed in landt. Via het GALA zijn verschillende CSP's bijvoorbeeld betrokken bij het opzetten van de ketenaanpak valpreventie. Over de tijd is bij verschillende CSP's een sterke ketenaanpak neergezet waarbij verschillende domeinen en praktijkpartners zijn aangesloten.

Niet alle opbrengsten zijn direct merkbaar voor inwoners. CSP's noemen bijvoorbeeld een bestuursakkoord of gezondheidsnota waarin sport en bewegen

een duidelijke plek heeft gekregen, een regionale samenwerking rondom valpreventie of met Uniek Sporten, of de professionalisering van de JOGG-aanpak binnen de gemeente in samenwerking met een uitvoeringspartij.

Ook het versterken van de integrale samenwerking binnen de gemeente wordt gezien als een belangrijke opbrengst. Waar CSP's in de eerste gesprekken vooral aangaven contacten te leggen met andere domeinen, zoals gezondheid, het sociaal domein en de fysieke leefomgeving, bleek in de vervolggesprekken dat deze relaties waren verdiept en verbreed. Hierdoor wordt in verschillende gemeenten steeds meer integraal samengewerkt en weten verschillende domeinen zowel de CSP als elkaar beter te vinden.

Volgens de adviseurs fungeren CSP's als de verbindende schakel binnen de gemeente, waardoor sport in sommige gemeenten nu vaker als middel wordt ingezet bij andere domeinen. De opbrengsten van CSP's zijn volgens adviseurs niet altijd direct zichtbaar. Dit is afhankelijk van de bestaande situatie bij de gemeente. Zo zegt een adviseur:

> ***'Het verschilt echt lokaal ook hoeveel moeite je nog moet doen om die interne discussies te voeren over het belang van sport en bewegen. En als je in een organisatie zit waar ook jouw beleidsmedewerkers inkomen, armoede, schuldhulpverlening, participatie, ruimtelijke ordening allemaal een beetje diezelfde mindset hebben, dan gaat dat gewoon veel makkelijker. En dan is ook je rol als coördinator sport en preventie natuurlijk veel makkelijker.' – Adviseur lokale sport***

Behaalde doelen

We vroegen de CSP's in de vragenlijst om het resultaat binnen het thema 'verbinden met andere domeinen' te beoordelen met een cijfer (op een schaal van 1-10). Gemiddeld geven ze een 7,2.

Wanneer ze een lager cijfer geven, benoemen de CSP's dat ze rond dit doel nog in de opstartfase zitten of dat het opbouwen van de samenwerking meer tijd kost. Een andere verklaring is dat er nog geen prioriteit aan is gegeven.

Hogere cijfers hangen vaak samen met het realiseren van duurzame samenwerkingen. De CSP's geven aan dat zij verschillende domeinen structureel met elkaar hebben verbonden en dat de samenwerking in sommige gevallen al is geborgd. Eén van de CSP's beschrijft dit als volgt:

> ***'Er zijn duidelijke stappen gezet in het versterken van de samenwerking tussen sport en zorg, zoals het opbouwen van netwerken en het starten van gezamenlijke initiatieven. Tegelijkertijd is er nog ruimte voor verdere structurele inbedding en opschaling.' – CSP (vragenlijst)***

6.3 Verbinden met de praktijk

Duurzame samenwerkingen

Tijdens de gesprekken noemen de CSP's verschillende praktijkpartners waarmee zij een duurzame samenwerking hebben opgezet:

- Partners waar alle CSP's mee samenwerken, zijn bijvoorbeeld welzijnsorganisaties en sportaanbieders (zowel verenigingen als ondernemende sportaanbieders).
- Alle CSP's werken in verschillende mate en op verschillende manieren ook samen met scholen.
- Een deel van de CSP's werkt samen met partijen in de zorg, bijvoorbeeld huisartsen, praktijkondersteuners of fysiotherapeuten.
- CSP's werken ook samen met de inwoners, bijvoorbeeld door bijeenkomsten te organiseren met een dorpsraad.
- Ten slotte noemen sommige CSP's dat ze samenwerken met de GGD, Uniek Sporten en lokale wijkteams.

Van de CSP's die de vragenlijst invulden werkt 99 procent duurzaam samen met (verschillende) organisaties. Het vaakst noemen ze sportverenigingen (88%), welzijnsorganisaties (81%) en het primair onderwijs (68%; figuur 6.1).

Bijna de helft van de CSP's (46%) werkt duurzaam samen met ondernemende sportaanbieders. Van deze groep geeft ongeveer een vijfde (19%, niet in figuur) aan dat deze samenwerking tot stand is gekomen via een POS-kantoor[8]. Bijna vier op de tien geven aan dat deze samenwerking door individueel contact met de ondernemende aanbieder tot stand is gekomen (78%, niet in figuur). Een andere manier waarop de samenwerking tot stand is gekomen, is via lokale netwerken waarbij ondernemende sportaanbieders zijn aangesloten.

CSP's in grote gemeenten werken vaker samen met het middelbaar beroepsonderwijs (mbo; 41%, niet in figuur) en ziekenhuizen (45%) dan CSP's in kleine gemeenten (resp. 8% en 7%).

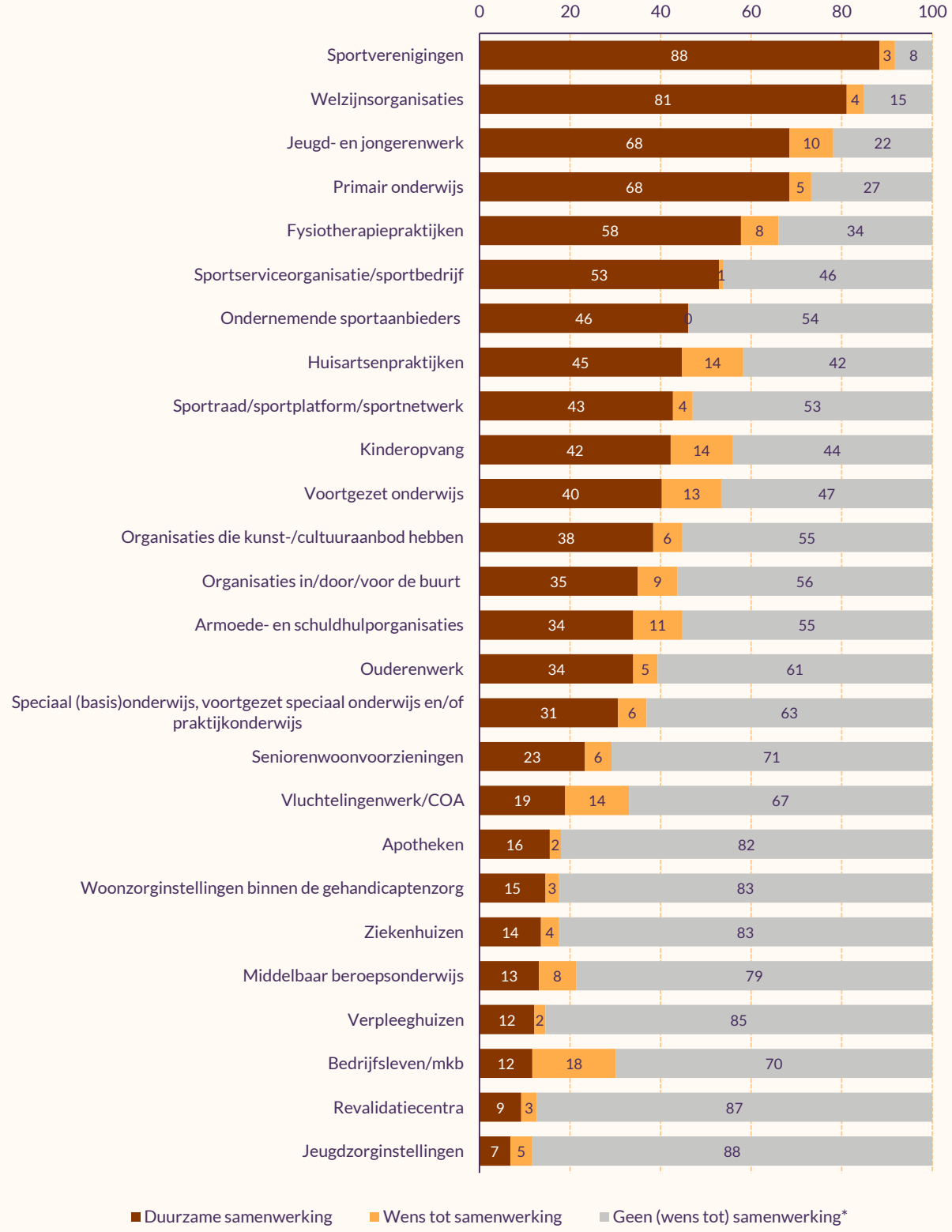
In kleine gemeenten is niet altijd een ziekenhuis of een mbo aanwezig. De samenwerking met deze organisaties is daardoor voor CSP's in kleine gemeenten vaak minder vanzelfsprekend. Verder zijn dit geen vindplekken voor uitsluitend inwoners uit de eigen gemeente. Om deze samenwerkingen op te zetten is mogelijk gemeentegrensoverschrijdende samenwerking nodig.

[8] De POS-kantoren zijn een initiatief van het Platform Ondernemende Sport (POS). De POS-kantoren vormen lokale netwerken en fungeren als aanspreekpunt voor gemeenten om ondernemende sportaanbieders bij lokale plannen te betrekken.

Figuur 6.1

Partijen waarmee CSP's een duurzame samenwerking hebben

(in procenten, n=206)

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst CSP's, voorjaar 2026.

* 'Geen (wens tot) samenwerking' kan ook betekenen dat de organisatie niet aanwezig is binnen de gemeente.

Volgens de adviseurs is een goede en duurzame samenwerking met de praktijk een belangrijke opbrengst. De CSP heeft volgens hen een belangrijke rol bij het vertalen van beleidsplannen naar concrete uitvoering. Met dat doel brengen ze partijen bijeen, signaleren ze kansen voor gezamenlijke projecten en zorgen ze ervoor dat plannen daadwerkelijk worden omgezet in activiteiten en interventies. Hierdoor ontstaat meer samenhang tussen beleid en praktijk.

Gewenste samenwerkingen

In figuur 6.1 laten de oranje balkjes zien met welke partijen de CSP's graag een duurzame samenwerking willen aangaan (als ze die nog niet hebben). Opvallend is dat relatief veel CSP's willen samenwerken met het bedrijfsleven/mkb (18%) en met vluchtelingenwerk/het COA (14%). Bijna een kwart van de CSP's (23%) geeft aan geen behoefte te hebben aan samenwerking met andere partijen, buiten de partijen waar zij al mee samenwerken.

CSP's noemen verschillende redenen voor het ontbreken van samenwerking. Naast interne factoren, zoals tijdgebrek, een opstartfase of een lage prioriteit, spelen ook factoren bij beoogde samenwerkingspartners een rol. Zo ervaren CSP's soms weinig interesse bij beoogde samenwerkingspartners, of belemmeren personele wisselingen het opbouwen van een duurzame samenwerking. Dit noemen ze vooral bij partijen in het voortgezet onderwijs, mbo en speciaal onderwijs, en bij huisartsen.

De adviseurs benoemen dat het belangrijk is om binnen een gemeente draagvlak te hebben om sport als middel in te zetten. Dat draagvlak is nodig om de stap te maken van beleid richting de praktijk. In sommige gemeenten kost het creëren van draagvlak alle tijd van de CSP, waardoor er geen ruimte meer is om de samenwerking met andere partijen in de praktijk actief op te zoeken.

Opbrengsten van de CSP

Over de jaren heen staan de samenwerkingen met partijen uit de praktijk steeds sterker. Waar CSP's in het eerste gesprek bijvoorbeeld noemden dat de CSP beter vindbaar was voor praktijkpartners, zagen we in het laatste gesprek dat er nieuw aanbod voor specifieke doelgroepen (bijvoorbeeld ouderen of mensen met een beperking) uit de samenwerkingen is ontstaan. Dit geeft aan dat het tijd kost om een duurzame samenwerking aan te gaan en de vruchten daarvan te plukken.

Vanuit samenwerkingen met zorgorganisaties en sportaanbieders ontstaan volgens CSP's steeds meer doorverwijsstructuren van zorg naar passend sport- en beweegaanbod binnen de gemeente. De CSP is hierbij een belangrijk sleutelfiguur bij het leggen van de verbinding tussen partijen en het aanzetten tot actie. Een van de CSP's bij wie dit momenteel zeer succesvol is, zegt daarover:

> ***'Ik krijg nu rechtstreeks vanuit het zorgdomein mensen doorverwezen. Dit jaar zijn er al 39 mensen door de huisartsenpraktijk doorverwezen.' – CSP***

Ook op scholen zijn mooie resultaten geboekt. Zo noemen twee CSP's dat na een aantal jaar alle scholen in de gemeente deelnemen aan de MQ-scan en dat acties en inzet op scholen worden bijgestuurd aan de hand van deze resultaten.

> ***'De introductie van MQ-scan vind ik heel leuk. Dat we toch veel beter zicht hebben gekregen op de motorische ontwikkeling van onze jeugd en dat daarmee ook een aantal dingen echt kracht bijgezet zijn, waardoor ze tot acties hebben geleid en andere dingen ook echt ontkracht konden worden en waardoor de beeldvorming echt veel beter aangescherpt is naar de werkelijkheid.' – CSP***

Daarnaast zijn er initiatieven ontstaan rondom naschools aanbod met bijvoorbeeld de inzet van buurtsportcoaches. Zo werden in een gemeente schoolpleinen opengesteld na school, waar kinderen onder het toezicht van een buurtsportcoach konden bewegen. De CSP coördineerde dat de schoolpleinen opengingen en dat een buurtsportcoach tijd kreeg om naar de pleinen te gaan.

Ook boeken CSP's veel resultaten bij verenigingen en ondernemende sportaanbieders. Zo zorgen ze voor kennisdeling, die bijdraagt aan bewustwording, betrokkenheid en het benutten van kansen en regelingen door sportaanbieders. Daarnaast versterken trainingen en opleidingen die CSP's opzetten de kwaliteit en duurzaamheid van sport- en beweegaanbod. Dit zijn bijvoorbeeld opleidingen voor vertrouwenscontactpersonen of trainingen voor bestuursleden.

De CSP's dragen zo bij aan het versterken van aanbod, het vergroten van de toegankelijkheid en het benutten van sport als middel voor gezondheid en sociale verbinding.

Verder zijn verschillende CSP's betrokken bij het opzetten van een (regionale) samenwerking met ondernemende sportaanbieders, bijvoorbeeld via een POS-kantoor. Zo willen zij kansen van ondernemende sportaanbieders benutten, die volgens hen inwoners andere mogelijkheden kunnen bieden dan sportverenigingen.

Volgens de CSP's die actief samenwerken met inwoners van de gemeente, leidt deze samenwerking tot initiatieven die goed aansluiten bij wat er leeft in de samenleving. Daarmee vergroten ze ook het eigenaarschap bij inwoners.

Behaalde doelen

Gemiddeld geven CSP's de resultaten op de doelen binnen het thema 'verbinden met de praktijk' in de vragenlijst een 7,2. Ze beschrijven specifieke projecten of activiteiten die goed verlopen of waar nog ruimte is voor verbetering. Zo noemen CSP's als goedlopende activiteiten bijvoorbeeld Bewegen op Recept, sportcafés of specifieke activiteiten voor ouderen.

CSP's geven bij lagere cijfers (5 of lager) aan dat ze wel al samenwerken met de juiste organisaties, maar dat ze nog in de opstartfase van een project zitten en dus

nog geen resultaten hebben geboekt. Of ze benoemen het gebrek aan capaciteit of prioriteit bij de samenwerkingspartners om daadwerkelijk iets op te starten.

6.4 Werken aan doelen vanuit Sportakkoord II

Opbrengsten binnen Sportakkoord II

Tijdens de gesprekken geven de CSP's aan vooral te werken aan de thema's 'Sociaal veilige sport', 'Vitale sportaanbieders' en 'Inclusie en diversiteit'.

- **Sociaal veilige sport**

Uit de gesprekken met CSP's blijkt dat zij met name resultaten hebben geboekt op de opgave sociaal veilige sport. Sommige CSP's gaven in het eerste gesprek aan dat ze een opleiding voor vertrouwenscontactpersonen of een netwerk hadden opgezet om verenigingen te informeren over SAII, wat de gemeente daarin doet en welke mogelijkheden er zijn. In de volgende gesprekken kwam naar voren dat dit netwerk groeide en dat er (meer) bijeenkomsten werden georganiseerd, zoals een kaderdag.

Uit de laatste gesprekken blijkt dat deze bijeenkomsten nog steeds goed bezocht worden en dat de aantallen blijven groeien. Sommige CSP's zien ook dat dit er mede voor zorgt dat veel verenigingen bezig zijn met een veilig sportklimaat. Een van de CSP's heeft over de tijd verschillende, opvolgende campagnes uitgevoerd gericht op het creëren van een sociaal veilige sportomgeving. Deze dragen bij aan het draagvlak voor dit thema:

> ***I: 'Als je terugkijkt op alles wat je hebt gedaan […], wat zijn dan de resultaten waar je het meest trots op bent?'***
>
> ***CSP: 'De campagnes "wel op mijn club" en "niet op mijn club", op sociale veiligheid. Ik denk dat dat binnen alles wat we gedaan hebben gewoon het grootste succes is. Ik denk dat we hier intern bij de gemeente, maar ook extern bij sportclubs dat, nou ja, het thema sociale veiligheid daardoor, nou ja, gedragen werd en gedragen wordt nog steeds.'***

Ook benoemen CSP's dat het aantal vertrouwenscontactpersonen de afgelopen jaren is toegenomen. Mede door gerichte acties vanuit de CSP, zoals opleidingen en het opzetten van een netwerk voor vertrouwenscontactpersonen.

- **Vitale sportaanbieders**

Naast het thema sociale veiligheid dragen de CSP's bij aan het thema vitale sportaanbieders. Zo zorgen ze voor vitalere sportaanbieders binnen de gemeente door de clubondersteuning die ze hebben opgezet, bijvoorbeeld in de vorm van cursussen en opleidingen.

- **Inclusie en diversiteit**

Een aantal CSP's heeft ingezet op het thema inclusie en diversiteit. In een paar gemeenten waren ouderen en mensen met een beperking een belangrijke doelgroep en was daar extra aandacht voor. Via een goede samenwerking met

Uniek Sporten werd bijvoorbeeld in een gemeente het sportaanbod voor mensen met een beperking versterkt. Verder werd het aanbod voor specifieke doelgroepen vergroot, bijvoorbeeld sport- en beweegplekken voor mensen met niet-aangeboren hersenletsel.

- **Andere thema's**

Voor de thema's 'vaardig in bewegen' en 'ruimte voor sport en bewegen' zetten minder CSP's die wij spraken zich in. Daar zien ze daarom ook de minste resultaten op. Wel benoemen twee CSP's de MQ-scan binnen het thema 'vaardig in bewegen' (zie paragraaf 6.3).

Ook in de vragenlijst noemen CSP's vooral de thema's 'sociaal veilige sport', 'vitale sportaanbieders' en 'inclusie en diversiteit'. Maar dat betekent niet dat er bij alle CSP's in Nederland weinig aandacht voor de andere thema's is. Een voorbeeld van inzet op een van deze thema's is het implementeren van een MQ-scan op bassischolen.

Het zesde thema, 'maatschappelijke waarde van topsport', noemt geen van de CSP's in de gesprekken en de vragenlijst.

Behaalde doelen

Bij de doelen van het derde thema gaan CSP's in de vragenlijst in op de opbrengsten binnen de verschillende opgaven van het sportakkoord. Het gemiddelde cijfer dat CSP's de resultaten geven is een 7.

De hogere cijfers verklaren de CSP's door de resultaten te noemen die ze hebben geboekt. Over de sociaal veilige sport geven ze bijvoorbeeld aan dat veel verenigingen voldoen aan de vier v's[9]. Uniek sporten komt vaker terug binnen het thema inclusie. Dit heeft er in sommige gemeenten toe geleid dat evenementen inclusiever zijn geworden. Binnen de opgave vaardig in bewegen geven sommige CSP's aan dat ze zich inzetten voor de monitoring van beweegvaardigheden (bijvoorbeeld via de BLOC-test of de MQ-scan).

De CSP's die een onvoldoende (<5) geven, benoemen vaak dat zij nog in de opstartfase zitten of dat de daadwerkelijke uitvoering nog moet plaatsvinden.

6.5 Meten van opbrengsten

Opbrengsten weinig gemeten

De geïnterviewde CSP's zijn over het algemeen niet actief bezig met het meten van opbrengsten. Dit komt mede doordat een groot deel van hun opbrengsten zit in de samenwerkingen die ze opzetten. Hoewel ze een goed beeld hebben van deze samenwerkingen en de opbrengsten die daaruit voortkomen, bijvoorbeeld via hun gesprekken met betrokkenen, houden ze deze niet bij in een overzicht of database.

[9] De vier v's staan voor 'vastgestelde gedragscode', 'vertrouwenscontactpersoon', 'Verklaring Omtrent het Gedrag' en 'vakkundige trainer-coaches. Deze vier v's helpen bij een goede basis voor een sociaal veilige sport.

Een van de CSP's die nauw samenwerkt met een uitvoeringsorganisatie, geeft aan dat zij een database bijhouden. Die biedt inzicht in de opbrengsten, zoals de doelgroepen waar ze zich op richten, het aantal inwoners dat bereikt is met de ketenaanpak valpreventie en het aantal inwoners dat heeft deelgenomen aan bijvoorbeeld cursussen of die zijn doorverwezen naar beweeggroepen.

Metingen, zoals de MQ-scan, die in verschillende gemeenten is opgezet door de CSP, kunnen worden gezien als onderdeel van een continue leercyclus. Initiatieven als de MQ-scan leveren inzichten op die vervolgens weer worden gebruikt om nieuwe acties in gang te zetten en de lokale aanpak verder te versterken. Eén CSP maakt, voor vergelijkbare doeleinden, gebruik van een intern sportparticipatieonderzoek dat zij binnen de gemeente uitvoeren.

Verantwoording door de CSP

In tegenstelling tot andere BRC-functionarissen hoeft niet elke CSP die wij hebben gesproken zich te verantwoorden aan bijvoorbeeld een beleidsmedewerker binnen de gemeente. Vaak komt dat doordat zij zelf beleidsmedewerker zijn.

Wel geven ze allemaal aan regelmatig contact te hebben met (andere) beleidsmedewerkers om werkzaamheden en resultaten te bespreken, elkaar op de hoogte te houden en te kijken wat er nodig is. Eén CSP geeft per kwartaal aan wat er speelt en waar aan wordt gewerkt. Zo legt de CSP verantwoording af aan de gemeente en deelt deze de werkzaamheden met collega's.

Hoofdstuk 7

Toekomst

In dit hoofdstuk kijken we naar de toekomst van de CSP. De data hiervoor komen uit de gesprekken met CSP's, de vragenlijst en de gesprekken met de adviseurs lokale sport.

7.1 Voortzetting functie

Onduidelijke toekomst

De aanleiding voor de CSP-functie was dat gemeenten niet alleen sportbeleid moesten uitvoeren (SAII), maar sport en bewegen sterker moesten verbinden met bredere doelen op het gebied van gezondheid, preventie en het sociaal domein (o.a. met het GALA) (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2023c). De CSP is de kartrekker van het lokale sportakkoord en lid van het kernteam.

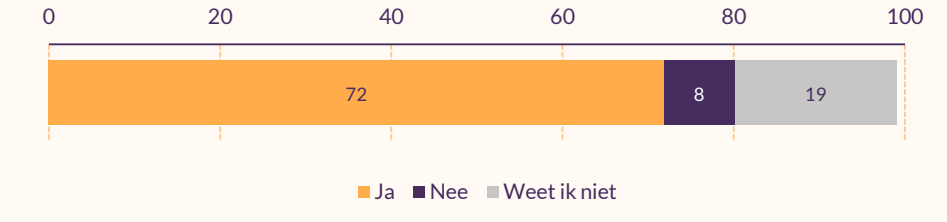
De CSP is sinds de bestuurlijke afspraken van 2023 opgenomen als profiel binnen de BRC. Omdat SAII in 2027 afloopt en de bestuurlijke afspraken rondom de BRC momenteel herijkt worden, is de toekomst van de CSP op het moment van schrijven nog onduidelijk.

Toekomst van de functie volgens CSP's

In de vragenlijst vroegen we aan de CSP's of de functie na 2026 moet blijven bestaan. Bijna drie kwart (72%) vindt dat de functie behouden moet blijven (figuur 7.1).

Van deze groep ziet 42 procent de functie het liefst als onderdeel van de werkzaamheden van een beleidsmedewerker sport en 22 procent als onderdeel van de werkzaamheden van een buurtsportcoach (niet in figuur). Ongeveer één op de vijf CSP's die voor behoud van de functie zijn (22%), vindt dat deze als aparte functie moet blijven bestaan.

Figuur 7.1
Moet de functie CSP na 2026 behouden blijven?
(in procenten, n=206)

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst CSP's, voorjaar 2026.

8 procent van de CSP's vindt dat de functie na 2026 niet moet blijven bestaan. Ze geven hiervoor verschillende redenen. Zo noemen ze dat de functieomschrijving

onvoldoende duidelijk is en daardoor weinig toegevoegde waarde heeft. Ook geven enkele respondenten aan dat de samenwerking tussen betrokken partijen inmiddels goed is ingebed en dat organisaties elkaar ook zonder een CSP weten te vinden.

> ***'Een aparte functie hiervoor is voor ons niet (meer) nodig. Sport en bewegen is dusdanig gepositioneerd in onze gemeente dat het deel uitmaakt van de bredere transformatieopgave op gezondheid. Daarmee is een aparte coördinator op die beide domeinen niet meer nodig, maar zit het ingebed in de werkzaamheden die we als gemeente vanuit GALA en straks AZWA doen.' – CSP (vragenlijst)***

Toekomst van de functie volgens adviseurs lokale sport

De adviseurs die we spraken, zien verschillende mogelijkheden om de CSP-functie te versterken. Zij noemen onder meer een combinatie met andere functies, zoals de AZWA-coördinator. Ook noemen ze een regionale invulling van de CSP, met name voor kleinere gemeenten.

Daarnaast pleiten ze voor een duidelijkere positionering van de functie, waarbij goede voorbeelden en behaalde resultaten beter worden gedeeld. Dit kan gemeenten helpen de meerwaarde van de CSP te zien en bereidheid creëren om te investeren in de functie.

Verder geven adviseurs aan dat de rol steviger verankerd moet worden in de bestuurlijke afspraken van de BRC. Een duidelijke opdracht, structurele uren en een verantwoordingsplicht kunnen volgens hen bijdragen aan een sterkere positie van de CSP binnen gemeenten.

Tot slot benadrukken de adviseurs dat het vergroten van de bekendheid van de functie een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van landelijke partijen, gemeenten én de CSP's zelf.

7.2 Uitdagingen

De CSP's zien verschillende uitdagingen voor de toekomst, zo benoemen ze tijdens de gesprekken: het aflopen van SAII, onduidelijkheid over de nieuwe bestuurlijke afspraken van de BRC, de overgang van het GALA naar het AZWA, lokale borging van de functie en kwetsbaarheid van samenwerkingen. Hieronder lichten we die toe.

Aflopen van Sportakkoord II

Voor veel CSP's zijn de opgaven uit SAII leidend voor het werk dat zij doen. Omdat SAII in 2027 afloopt en er geen nieuw landelijk beleid voor in de plaats komt, is er onduidelijkheid over het lokale sportbeleid en de toekomst van de CSP binnen de gemeente. CSP's benoemen dat zij lokaal wel bezig zijn met borgen wat er neergezet is binnen SAII.

Nieuwe bestuurlijke afspraken BRC

Daarnaast benoemen sommige CSP's de onduidelijkheid over de nieuwe bestuurlijke afspraken voor de BRC als uitdaging. Deze onduidelijkheid maakt het voor hen lastig om verder vooruit te kijken en te plannen.

Naast de bestuurlijke afspraken benoemen de CSP's ook de verandering in financiering van de BRC. De BRC werd afgelopen jaren gefinancierd vanuit de Brede SPUK, net als het GALA. Volgend jaar wordt de BRC samengevoegd met de SPUK Stimulering Sport, die zich naast de BRC richt op sportaccommodaties en sportvoorzieningen. Het AZWA, de opvolger van het GALA, wordt vanuit een andere Specifieke Uitkering (SPUK) gefinancierd.

Volgens de CSP's werden zij door de Brede SPUK (de overkoepelende financiële regeling voor gemeenten) meer gedwongen om integraal te werken en bestaat het risico dat ze nu weer meer op een 'sporteiland' zitten. Al hangt dat volgens één CSP samen met de gemeentegrootte, omdat je als grote gemeente minder makkelijk korte lijntjes met andere stakeholders of domeinen hebt. Voor een andere CSP is het slechts een administratieve verandering. Deze CSP is van plan op dezelfde integrale manier te blijven werken.

Overgang van GALA naar AZWA

Verder benoemen CSP's tijdens de gesprekken de overgang van het GALA naar het AZWA als uitdaging. Vanuit het GALA was er een duidelijke verbinding met SAII. In het AZWA zit geen expliciete link meer met sport en bewegen: het richt zich voornamelijk op zorg en aandacht voor preventie. Door het wegvallen van SAII en de overgang naar het AZWA is de verbinding met sport en bewegen dus minder aanwezig.

Ook benoemen de CSP's dat zij niet direct kunnen voortbouwen op de acties die al zijn ingezet vanuit het GALA. De afspraken en financieringsvoorwaarden van het AZWA zijn anders ingericht en richten zich specifieker op de samenwerking tussen zorg en het sociaal domein, waardoor bestaande activiteiten niet altijd aansluiten op de nieuwe doelen en voorwaarden. Een CSP benoemt dat de waarde van sport en bewegen en de rol van de BRC-functionaris binnen het AZWA opnieuw benadrukt moet worden, omdat dit niet nadrukkelijk in het akkoord staat.

Kwetsbaarheid en borging van domeinoverstijgende samenwerking

Een andere uitdaging die CSP's benoemen, is de borging van de functie. Samenwerken en netwerken is een belangrijke taak. De CSP's noemen dat hun netwerk vaak persoonsafhankelijk en daarmee lastig over te dragen is. Ze verwachten dat het grootste deel van hun netwerk uit elkaar valt als zij als CSP wegvallen.

Ze proberen dit te ondervangen door projecten te borgen en op papier te zetten, om het zo minder afhankelijk te laten zijn van één persoon. Wanneer er een nieuw iemand aan de slag gaat, moet dit er vooral voor zorgen dat het thema sport en bewegen bij deze persoon weer op de radar komt te staan. Daarover zegt een CSP:

'[…] Nu heb ik het met name over de link met het sociale domein en het zorgdomein. Als daar een andere ambtenaar komt, moet hij weer alles leren. […] Hé, er is ook een stichting die met sport en bewegen bezig is, dus op het moment dat daar een nieuwe ambtenaar zit, is het voor mij wel noodzakelijk om contact op te nemen, kennis te maken en zeggen: "hé, wacht even, wij zijn er, dit doen we" en dan moet je proberen weer in die top of mind te komen, of in ieder geval in zo'n mindset te komen.' – CSP

Verder zien CSP's samenwerkingen met scholen en zorg als uitdagend. Eén CSP die samenwerkt met scholen, beschrijft dit als uitdagend omdat zij andere belangen hebben, waardoor duidelijke afstemming en communicatie nodig is:

'Met die gezonde-jeugdmonitor die we wilden opstarten, hebben we echt best wel veel gesprekken moeten voeren met scholen. Om hen mee te krijgen en dat was niet altijd even makkelijk. Wat ik zei, het onderwijs heeft ook gewoon echt andere belangen, dus daar ook echt wel heel erg keken naar: wat is het belang voor jullie als school nou zelf, wat hebben jullie eraan?' – CSP

Met partijen in de zorg verloopt het samenwerken wisselend. Waar de ene CSP goed contact heeft met huisartsen of fysiotherapeuten, loopt dat contact bij andere CSP's stroef. Als reden daarvoor noemen ze voornamelijk het gebrek aan tijd bij deze partijen. Ook lijkt de samenwerking beter te verlopen wanneer een CSP werkt bij bijvoorbeeld een welzijnsorganisatie.

De CSP-functie bestaat soms alleen op papier

Aanvullend op wat de CSP's zelf aangeven, constateren de adviseurs dat de rol van CSP in de meerderheid van de gemeenten die onder hen vallen vooral een rol op papier is, zonder dat daar duidelijke taken of uren aan hangen. Dit komt volgens hen onder andere doordat er bij de start te weinig sturing is geweest vanuit de overheid en landelijke partijen.

Adviseurs benoemen dat gemeenten mogelijk wat overvallen werden, omdat zij ineens een CSP moesten aanstellen om in aanmerking te komen voor financiering vanuit het Sportakkoord. In veel gemeenten is daardoor de functie belegd bij een bestaande medewerker, zonder extra uren of duidelijke opdracht. Hierdoor ontbreekt de tijd om structureel te investeren in samenwerking tussen verschillende domeinen en blijft de rol in de praktijk beperkt.

Adviseurs geven aan dat het soms zelfs voorkomt dat functionarissen niet weten dat ze CSP zijn:

'Daar [gemeentenaam] zit een nieuwe beleidsmedewerker sport, […] en daar had ik twee of drie gesprekken mee gehad en in het gesprek dat daarop volgde hadden we het over de coördinator sport en preventie en toen zei hij tegen mij: "Coördinator sport en preventie, wat is dat dan?" […] Dat heb ik uitgelegd en hij zei: "Wie is dat dan?" Ik zei: "Jouw voorganger was dat." "O, nou, daar heb ik niks van gehoord." Dus waarschijnlijk is hij gewoon ook coördinator sport en preventie zonder dat hij dat überhaupt weet.' – Adviseur lokale sport

In andere gemeenten is de rol wel expliciet ingericht volgens adviseurs. Zij zien dat de CSP daar over voldoende tijd beschikt en een duidelijke opdracht heeft om sport en preventie te verbinden.

Hoofdstuk 8

Slotbeschouwing

In dit hoofdstuk leggen we onze bevindingen over de doelen, werkzaamheden en opbrengsten van de CSP naast het functieprofiel. Daarnaast bespreken we de toekomst van de CSP in het licht van de herijking van de BRC en de veranderingen rondom SAII en het GALA.

8.1 De CSP op papier en in de praktijk

CSP vervult belangrijke verbindende rol die structurele borging verdient

Het functieprofiel positioneert de CSP als een coördinerende en beleidsgerichte functie, gericht op het verbinden van sport, gezondheid en preventie (Sportindebuurt, z.d.-a). Daarbij ligt de nadruk op verbinden, aanjagen, regisseren en initiëren, met als doel sport en bewegen structureel te verankeren binnen bredere maatschappelijke opgaven.

De CSP's die wij spraken, werken allemaal aan de kerntaken uit het functieprofiel. Zo zien we dat samenwerkingen met partijen in de praktijk en met verschillende domeinen binnen de gemeente over de jaren heen steeds sterker staan. Maar ook dat het tijd kost om deze samenwerkingen neer te zetten en concrete opbrengsten te realiseren.

Ook in de vragenlijst zien we terug dat CSP's met veel domeinen en praktijkpartners duurzame samenwerkingen opgezet hebben. Deze resulteren in de gemeenten waar de CSP's uit dit onderzoek werken in meer integrale samenwerking, maar ook in concrete resultaten zoals meer sport- en beweegaanbod voor specifieke doelgroepen. De CSP draagt op deze manier bij aan de doelen uit het functieprofiel en kan daarmee van meerwaarde zijn binnen een gemeente.

Verder zien we dat de opbrengsten die CSP's realiseren, voortkomen uit een langdurig proces van het verbinden van partijen en het opbouwen van duurzame samenwerkingen. Juist omdat deze resultaten niet snel tot stand komen, is continuïteit van de CSP-functie binnen een gemeente van belang om de opgebouwde samenwerkingen en bereikte resultaten te behouden en verder te versterken.

Het is daarbij niet noodzakelijk dat deze functie overal onder de titel 'coördinator sport en preventie' wordt voortgezet, maar wel dat de bijbehorende taken, verantwoordelijkheden en verbindende rol structureel worden belegd en gefaciliteerd binnen gemeenten.

Veel variatie binnen het functieprofiel

Hoewel het functieprofiel richting geeft aan de rol van de CSP, blijkt uit gesprekken met CSP's dat de invulling ervan in de praktijk sterk kan verschillen. CSP's zijn bezig met dezelfde kerntaken, maar geven hier, vaak afhankelijk van de lokale context, een

eigen draai aan. Zo werken ze in kleinere gemeenten vaker vraaggestuurd, omdat de beschikbare capaciteit en middelen daar vaak beperkter zijn en de CSP daardoor flexibel moet kunnen inspelen op lokale behoeften en prioriteiten. Daarvoor haalt de CSP bijvoorbeeld input op bij de inwoners. In grotere gemeenten bepalen CSP's vaker vanuit beleid hun prioriteiten.

De gesprekken met acht CSP's laten zien dat er veel variatie bestaat in de invulling van de functie. Het is aannemelijk dat deze diversiteit in de landelijke praktijk nog groter is, waardoor ook de werkzaamheden en opbrengsten kunnen verschillen.

De variatie in de uitvoering van de CSP-rol past goed binnen de beleidsvrijheid die gemeenten vanuit de BRC wordt geboden. Hoewel deze flexibiliteit kan bijdragen aan een betere aansluiting van de functie bij lokale opgaven, is het hierdoor ook lastiger om scherp af te bakenen wat de CSP-rol precies omvat.

Eén breed functieprofiel met ruimte voor lokale accenten

Uit ons onderzoek blijkt dat de werkzaamheden van CSP's in de praktijk niet zo scherp te scheiden zijn als de huidige functieprofielen A en B suggereren. Hoewel de profielen onderscheid maken tussen een meer uitvoeringsgerichte (A) en een meer beleidsgerichte (B) functie, lopen deze werkzaamheden in de praktijk juist sterk in elkaar over.

Daarnaast herkennen gemeenten zich niet altijd volledig in de huidige functieprofielen, die regelmatig niet goed aansluiten bij de lokale invulling en behoeften. Zo houden CSP's die voornamelijk een uitvoerende rol vervullen, zich ook bezig met beleidsmatige vraagstukken. En zijn CSP's met een meer beleidsmatige rol ook betrokken bij de lokale uitvoering en het verbinden van partijen.

Bovendien beïnvloeden beleid en praktijk elkaar voortdurend: signalen en ervaringen uit de uitvoering kunnen aanleiding geven tot beleidsaanpassingen, terwijl beleidsdoelstellingen richting geven aan de uitvoering. De huidige tweedeling doet daarmee onvoldoende recht aan de veelzijdigheid en integrale aard van de functie.

Daarom raden wij aan toe te werken naar één breed en integraal functieprofiel voor de CSP waarin zowel beleidsmatige als uitvoerende taken en verantwoordelijkheden staan. Binnen dit profiel kan per taakgebied ruimte zijn om verschillende accenten te leggen, afhankelijk van de lokale context, behoeften en organisatorische inbedding. Daarbij is het belangrijk de verschillende onderdelen niet als strikt gescheiden taken te beschouwen, maar ruimte te laten voor de wisselwerking tussen beleidsontwikkeling, coördinatie en uitvoering.

Dit betekent bijvoorbeeld dat je een onderdeel als 'planvorming en doelstellingen' niet uitsluitend beleidsmatig (profiel B) of uitvoeringsgericht (profiel A) omschrijft. In één functieprofiel kan dit onderdeel zowel het ontwikkelen van beleidsdoelstellingen en integrale plannen omvatten als het vertalen hiervan naar

concrete activiteiten, het begeleiden van de uitvoering en het evalueren en bijstellen van de aanpak. De verschillende werkzaamheden binnen een taakgebied blijven daarbij met elkaar verbonden.

8.2 De toekomst van de CSP

Veranderingen in beleidsmatige context sport, gezondheid en preventie
Vanaf volgend jaar verandert het beleids- en financieringslandschap rondom sport, gezondheid en preventie. Met het aflopen van het SAII, het opgaan van het GALA in het AZWA en de herijking van de BRC is dit een logisch moment om kritisch te kijken naar de toekomstige invulling van de functie van CSP. De CSP vervulde vanuit SAII namelijk een belangrijke rol als kartrekker van het lokale sportakkoord en bij het verbinden van SAII, GALA en BRC.

Het SAII wordt niet voortgezet in 2027. Verschillende thema's uit het SAII krijgen via afzonderlijke programma's, regelingen en beleidslijnen een vervolg. In het commissiedebat over sportbeleid werd benoemd dat er mogelijk nog gewerkt wordt aan het borgen en verankeren van de resultaten van SAI en SAII (Mohandis & Esmeijer, 2026).

Het GALA wordt opgevolgd door het AZWA. De ketenaanpakken uit het GALA worden hierin geborgd, maar de BRC wordt, buiten een paar vermeldingen van buurtsportcoaches, in het nieuwe akkoord niet genoemd.

Ten slotte verandert vanaf 2027 de financieringsstructuur van de BRC. In de nieuwe situatie wordt de BRC samengevoegd met de SPUK Stimulering Sport, die zich naast de BRC richt op sportaccommodaties en sportvoorzieningen. Daarmee wordt de verbinding tussen sport, gezondheid en welzijn minder expliciet gemaakt dan binnen de huidige Brede SPUK.

CSP blijft belangrijk voor integrale aanpak sport, gezondheid en welzijn
De veranderingen in de beleids- en financieringscontext maken het des te belangrijker om aandacht te houden voor integraal samenwerken. Vraagstukken rondom gezondheid en preventie raken namelijk meerdere beleidsdomeinen, waaronder sport, zorg, welzijn, onderwijs en de fysieke leefomgeving.

Sport en bewegen kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan preventieve gezondheidsdoelen. Bijvoorbeeld door bij te dragen aan een gezonde leefstijl, sociale verbinding en het welzijn van inwoners.

Om deze bijdrage optimaal te benutten, is het van belang sport niet los van andere beleidsterreinen te organiseren, maar nadrukkelijk te verbinden met bredere gezondheids- en preventieopgaven. Ook in landelijke akkoorden als het GALA en het AZWA staat een integrale aanpak van gezondheid en preventie centraal (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport et al., 2023, 2025).

Tegelijkertijd verandert de manier waarop de verbinding tussen sport, gezondheid en welzijn landelijk wordt gestimuleerd en gefinancierd. Waar SAI, SAII en het GALA een specifiek kader boden om partijen vanuit sport, gezondheid en andere domeinen samen te brengen en gezamenlijke ambities te formuleren, wordt deze verbinding vanaf 2027 minder expliciet verankerd binnen de financieringsstructuur van de BRC.

Daarmee bestaat het risico dat de verbinding tussen sport en preventie minder vanzelfsprekend aandacht krijgt en dat sport minder structureel wordt betrokken bij bredere preventieopgaven. Juist daarom blijft een verbindende en coördinerende rol binnen gemeenten van belang om sport en bewegen ook in de toekomst een plek te geven binnen het bredere gezondheids- en preventiebeleid.

De resultaten van ons onderzoek laten zien dat CSP's de afgelopen jaren een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan het versterken van de verbinding tussen sport, gezondheid en welzijn. Ze brengen partijen uit verschillende domeinen bij elkaar, leggen verbindingen tussen beleid en praktijk en dragen bij aan de uitvoering van integrale beleidsdoelen.

Daarmee zorgen ze er onder andere voor dat sport en bewegen worden meegenomen in bredere gezondheids- en preventieopgaven en dat andersom gezondheids- en preventiedoelen een plek krijgen binnen het lokale sportbeleid. Daarnaast kunnen ze een rol spelen bij het voortzetten en verder ontwikkelen van de samenwerkingsstructuren en netwerken die vanuit het SAII zijn opgebouwd.

Juist in een periode waarin beleidskaders en financieringsstromen veranderen, is een verbindende en coördinerende rol van belang om de positie van sport en bewegen binnen het lokale gezondheids- en preventiebeleid te behouden en versterken.

Borg een verbindende en coördinerende rol binnen de BRC

Om de opgebouwde verbindingen tussen sport, gezondheid en welzijn ook in de toekomst te behouden en verder te versterken, is het van belang dat binnen gemeenten een verbindende en coördinerende rol structureel wordt belegd. Uit ons onderzoek blijkt dat deze rol niet vanzelfsprekend wordt ingevuld wanneer de taken niet specifiek bij iemand zijn belegd.

Hoewel ook andere BRC-functionarissen een verbindende en coördinerende rol vervullen, richten zij zich voornamelijk op samenwerking en afstemming in de praktijk, waar de CSP zich zowel op de praktijk als het beleid richt (Baggen et al., 2024, 2025; Bronkhorst et al., 2025, 2026; Keijzer et al., 2024). De CSP vertaalt bijvoorbeeld beleidsdoelen naar de uitvoering, brengt partijen uit verschillende domeinen bij elkaar en koppelt signalen uit de praktijk terug naar beleid.

Wanneer SAII wegvalt, vervalt ook de verplichting om een CSP aan te stellen. Voor de herijking van de BRC raden wij aan de CSP als functie binnen de BRC te behouden. Uit ons onderzoek blijkt dat namelijk de verbindende en coördinerende

rol van de CSP van meerwaarde is voor gemeenten. Daarbij is niet zozeer de functietitel van belang, maar vooral dat de bijbehorende taken en verantwoordelijkheden structureel en expliciet worden belegd.

Wanneer ervoor wordt gekozen deze rol binnen de BRC te behouden of op een andere manier vorm te geven, is het van belang dat hiervoor voldoende tijd en mandaat en een duidelijke positionering binnen de gemeentelijke organisatie beschikbaar zijn (Cobussen et al., 2026). Op die manier kan de functie daadwerkelijk bijdragen aan het versterken van de verbinding tussen sport, gezondheid, preventie en het sociaal domein.

mulier
instituut

Bronnen

Baggen, W., Van Stam, W., Keijzer, M., Greven, A., & Gómez Berns, A. (2024). *De buurtsportcoach. Profiel van de Brede Regeling Combinatiefuncties*. Mulier Instituut.

Baggen, W., Bronkhorst, P., Van Stam, W., & Gómez Berns, A. (2025). *De cultuurcoach. Profiel van de Brede Regeling Combinatiefuncties.* Mulier Instituut.

Bronkhorst P., Derix, N., Keijzer, M., Gómez Berns, A., & Van Stam, W. (2025). *De combinatiefunctionaris onderwijs. Profiel van de Brede Regeling Combinatiefuncties.* Mulier Instituut.

Bronkhorst P., Smit, D., & Ouchou, M. (2026). *De beweegcoach. Profiel van de Brede Regeling Combinatiefuncties.* Mulier Instituut.

Bronkhorst, P., Smit, D., Van Stam, W., & Gómez Berns, A. (2026). *Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2025*. Mulier Instituut.

Cobussen, S., Dallinga, J., Berger, M., & Steenbergen, J. (2026). *Waarom sport en bewegen, zorg, welzijn en onderwijs elkaar moeilijk vinden - en wat daaraan te doen is*.

Gómez Berns, A., Bronkhorst, P., Wessels, W., & Van Stam, W. (2025). *Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2024*. Mulier Instituut.

Gutter, K., & Van Gorp, M. (2024). *De coördinator sport en preventie. Over de 'haal- en brengfunctie' van sport naar andere beleidsvelden*. Mulier Instituut.

Hoogendam, A., Kusters, A., & Gutter, K. (2024). *Werken aan het fundament. Monitor Sportakkoord II: Voortgangsrapportage juni 2024*. Mulier Instituut.

Keijzer, M., Van Stam, W., Baggen, W., Greeven, A., & Gómez Berns, A. (2024). *De clubontwikkelaar. Profiel van de Brede Regeling Combinatiefuncties.* Mulier Instituut.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Vereniging Sport en Gemeenten, Vereniging van Nederlandse Gemeenten., NOC*NSF, & Platform Ondernemende Sportaanbieders (2022). *Hoofdlijnen Sportakkoord II: Sport versterkt*.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Gemeenten en GGD'en, & Zorgverzekeraars (2023). *GALA: Gezond en Actief Leven Akkoord*.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2023a). *Regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023–2026.*

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2023b). *Bestuurlijke afspraken Brede Regeling Combinatiefuncties 2023-2026*.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2023c). *Regeling van de Minister voor Langdurige Zorg en Sport van 6 februari 2023*.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2025). *Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord. Samen sterker voor zorg en welzijn.*

Mohandis, M., & Esmeijer, M. E. (2026). *Verslag van een commissiedebat, gehouden op 30 juni 2026, over Sportbeleid*.

Nobles, J., Wheeler, J., Dunleavy-Harris, K., Holmes, R., Inman-Ward, A., Potts, A., Hall, J., Redwood, S., Jago, R., & Foster, C. (2022). Ripple effects mapping: capturing the wider impacts of systems change efforts in public health. *BMC Medical Research Methodology*, 22, 72. https://doi.org/10.1186/s12874-022-01570-4

Smit, D., & Heerschop, M. (2025) *De rol van de coördinator sport en preventie In de praktijk*. Mulier Instituut.

Sportindebuurt (z.d.-a) *Coördinator Sport en Preventie*.

Sportindebuurt (z.d,-b) *Doelstellingen*.

Bijlage 1 – Representativiteit

Representativiteit meerjarige interviewstudie onder CSP's

De acht deelnemende CSP's zijn geen volledige afspiegeling van alle CSP's in Nederland. De resultaten op basis van de gesprekken zijn daarom niet zonder meer te generaliseren naar alle CSP's in Nederland.

Zo zitten vijf van de acht CSP's in een kleine gemeente en hebben ze relatief meer uren per week (16 uur) beschikbaar voor hun rol dan CSP's die deze vraag beantwoordden in een vragenlijst in 2024 (11,4 uur; Hoogendam et al., 2024).

Verder zijn de acht CSP's die wij spraken erg actief bezig met hun rol als CSP en daarmee goede voorbeelden van hoe een actieve CSP te werk kan gaan. Zij zoeken actief naar verbindingen binnen en/of buiten de gemeente en ze zijn bezig met het vertalen van beleid naar praktijk.

Hoewel de manier waarop zij dit doen verschilt, behalen ze allemaal voor hun gemeente relevante opbrengsten, gericht op integraal samenwerken aan gezondheid en preventie met sport en bewegen als middel. De adviseurs lokale sport die wij spraken, ervaren dat dit lang niet voor alle CSP's in Nederland het geval is.

Daarnaast doen er geen CSP's mee die aangesteld zijn bij een sportserviceorganisatie. Een van hen werkt wel bij een ondernemende partij binnen de sportsector. Eén CSP heeft een 'tandemconstructie' met een sportserviceorganisatie, waarbij de CSP-taken zijn onderverdeeld in taken binnen beleid en taken in de uitvoer. Eén andere CSP heeft een vergelijkbare constructie, maar dan met een ondernemende partij in de sportsector.

Representativiteit vragenlijst CSP's

206 CSP's uit verschillende gemeenten hebben de vragenlijst ingevuld. Naar gemeentegrootte vormt dit een goede afspiegeling van de gemeenten in Nederland.

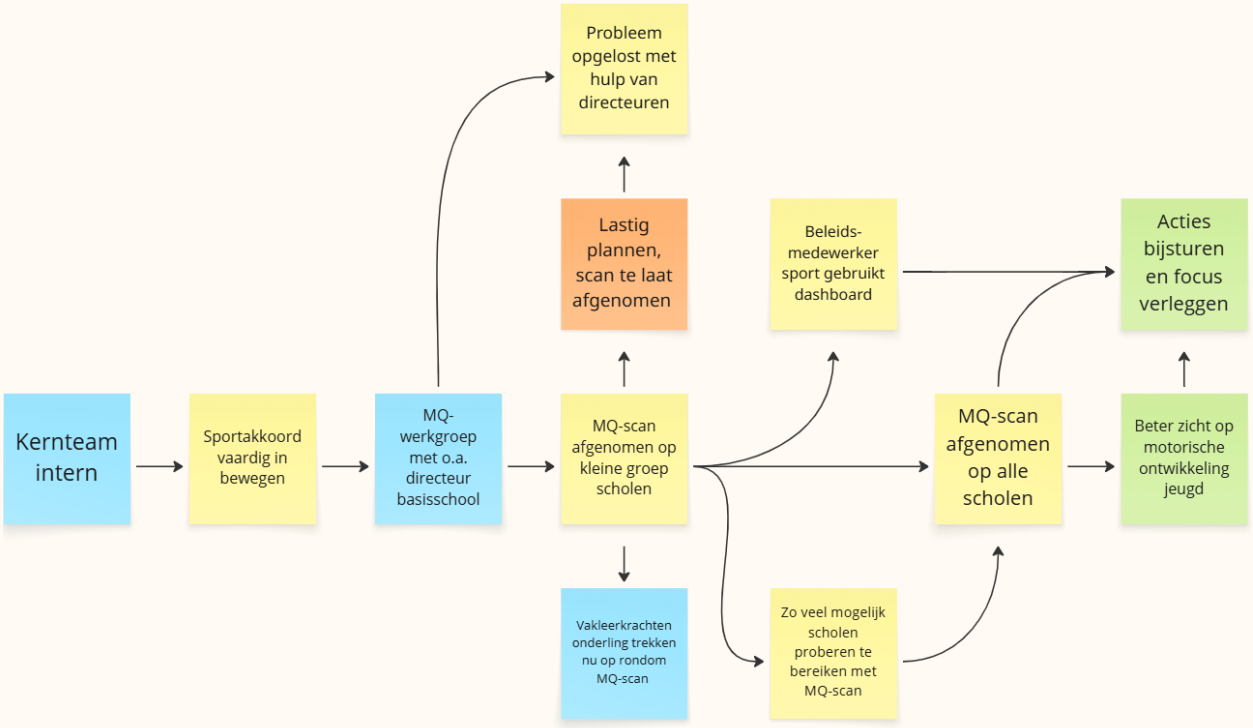
Tabel B1.1
Representativiteit vragenlijst CSP's
(in aantallen en procenten)

	Kleine gemeenten (<50.000 inwoners)	Middelgrote gemeenten (50.000-100.000 inwoners)	Grote gemeenten (>100.000 inwoners)
In Nederland (totaal)	254 (74%)	57 (17%)	31 (9%)
In de vragenlijst	155 (75%)	29 (14%)	22 (11%)

Bron: Mulier Instituut, vragenlijst CSP's, voorjaar 2026.

Bijlage 2 – Uitwerking 'ripple' binnen een tijdlijn

Figuur B2.1
Uitwerking van een 'ripple' binnen de tijdlijn van een van de CSP's

Bron: Gesprekken met CSP's.

Denise Smit
d.smit@mulierinstituut.nl

Maaike Heerschop
m.heerschop@mulierinstituut.nl

Nina Derix
n.derix@mulierinstituut.nl

Pelle Bronkhorst
p.bronkhorst@mulierinstituut.nl

Mulier Instituut | 2026